№ 94

საბალხე გაზეთი

№ 94

შაბათი, 28 აგვისტო, 1910 წ. ყოველდღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გამოცემა წელიწადი პირველი

ტფილისი

ამ წლის 7 მაისიდან გამოდის
ყოველდღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო
საბალხე გაზეთი
ყოველ-დღიურ გა ოცეთის გარდა გაზეთს ეძღვნება კვირეული
სურათებიანი დამატება
გაზეთის ფასი დამატებიანა: წლით როგორც ქალაქში ისე ქალაქ გარედ ღირს 8 მან. 50 კ., ნახევარი წლით—4 მან. 80 კაპ., ერთი თვით—80 კაპ.
ცალკე ნომერი ყველგან ერთი შაური
დამატებით ნომერი (კვირისა) 7 კაპეიკი.
ადრესის გამოსაცვლელი ფასი 40 კაპ.
გაზეთის გამოწერა შეიძლება მხოლოდ ყოველ თვის პირველ რიცხვიდან.
განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე პეტიტით ღირს 15 კაპ.; უკანასკნელზე—10 კაპ., სხვა ადგილებიდან კაგკასიის გარეშე: მიღებულ განცხადებათა ფასი: სტრიქონი პეტიტით ტექსტის წინ 20 კაპ., უკან—10 კაპ. სამკლეზიანრო განცხადების დაბეჭდვა პირველ გვერდზე თითოჯერ საღამოს 4 საათამდე ღირს 3 მ. ოთხი საათის შემდეგ მეტი ეღირება.
* * * ხელის მოწერთა საყურადღებოდ * * *
* * * * * * * *
კანტორა აცხადებს, რომ გაზეთის ყოველ მიუღებლობაზე ხელისმოწერმა უნდა აცნობოს ხოლმე, რათა ყურადღება შიაქციოს გაზეთის წესიერად მიღებას.
„ხალხის გაზეთის" კანტორა დღია ყოველ დღე, კვირა-უქმეების გარდა ღილის 9 საათიდან 3 საათამდე და ნაშუადღევის 5 საათიდან 7 საათამ.
წერილები და ფული უნდა გამოგზავნოს ამ ადრესით: Тифлисъ, Большая Ванкская ул., № 12. Сѳмену Пашалишвили.

ქ. შ. წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების გამგეობა აუწყებს, რომ დაუვიწყარის მგოსნის
ილია გრიგოლის ძის ჭავჭავაძის
ტრაგიკულად გარდ-ცვალების სამის წლის თავზე. კვირას, 29 აგვისტოს, მთაწმიდაში, მამა დავითის ტაძარში გადახდილი იქნება წირვა და საფლავზე—პანაშვიდი განსვენებულ პოეტის სულის მოსახსენებლად.
(2—25—1)

კვირას, 29 აგვისტოს, სოფ. რიონის მაცხოვრის ეკლესიაზე გადახდილ იქმნება ორმოცის წირვა და პანაშვიდი ქ. ბაქოში გარდაცვლებულის
კოსტანტინე (კიწია) სიმონის ძის შესხის
სულის მოსახსენებლად. (2—ნ.—2)

ძმ. ზუგალაშვლეების სახალხო სახლი
სამშაბათს, 31 აგვისტოს, ქართულ თეატრის მსახიობთა მიერ—სცენის მოყვარეთა დახმარებით, გამართვენ წარმოდგენას.
წარმოდგენილი იქნება:
I
ძველი და ახალი თაობა
კომედია 4 მოქმედებად.
II
დივერტისმენტი
მონაწილეობას მიიღებენ ახალგაზდა მგოსან-მწერლები. პიესაში მონაწილეობენ: ქქ. ნებიერიძე, ანკარა; ბბ. ივანიძე, საფაროვი, მეტრეველი, გოგია, ჭანკვატაძე, გრიშაშვილი და სხვანი. ადგილების ფასი 5 კ.-დან 50 კ.-მდე. დაწვრილებით პროგრამაში. დასაწყისი 8 ნახევარ საათზე.
რეჟისორი **ზ. საფაროვი.** გამგე **ა. ბადაევი.** (2—უ.—2)

ვაგზლის კერძო სამკურნალო
გარედან ყოველ დღე მოსიარულე ავადმყოფთათვის.
ვოგზლის ქუჩა, № 8, ს. ენფიანჯიანცისა, ტელეფონი № 695.
ვ. ბაშაყმაძე—ყოველ დღე 9—11 ს. კბილის. ავადმყოფ.
ზ. ბ. მიქელაძე—ყოველ დღე, შინაგ. და ბავშვ. ავად. 1½—2½ ს.
ა. ნ. დიასამიძე—ყოველ. დღე, 11½—12½ ს. სიფილისი, კანისა და ვენერ.
ვ. მ. მელიქიშვილი—ყოველ დღე, ქირურგ. და ქალებისა, 1—2. ს.
ა. ბოლოდა—ყელ., ყურ., ცხვირ. და ყოველ დღე 12—1 ს.
ე. გ. ფეოდოროვი—ყოველ დღე, ოთხშ. და კვირის გარდა, 11—12 2 ს. შინაგანი და ბავშვების ავადმყოფობანი
მიკროსკოპიული, ბაქტეროლოგიური და ქიმიური გამოკვლევანი; აგრეთვე ყველის აცრა და ძიძების გასინჯვა. ფასი რჩევისათვის 50 კაპ.
ოპერაციები და კონსილიუმი მორიგეობით.
(წო—ნ.—425

ტფილისის კერძო სამკურნალო
30 მუდმივი საწოლით და სამშობიარო განყოფილებით.
დია არის ყოველ დღე გარეშე მოხიარულე ავადმყოფთათვის.
ქსენიას ქუჩა, სახლი № 7 „ვეტ.ცელის" სასტუმროს ახლოს,
ტელეფონი № 590.
ლამბაშიძე ვ. დ.: შინ. და ბავშვ. ყ-დღე; გარდა კვირა. 11-12 საა.
გედევანიშვილი მ. ა. ნერ. და ელექ. ორშ., ოთხშ., და პარ. 10½—11 ს.
გორბოვსკი-ზარანეკი ე. ვ. თვალისა. ყოველ-დღე კვირის გარდა 12—1 საათ.
გურკა გ. ა. შინაგ. შაბ. 1—2 ს. და კვირას 11—12 ს.
კარშინი. ა. ა. კან. და ვენ., ყოველ დღე კვირას გარდა 2½—3½ ს.
მაღალაშვილი ვ. ვ. შინ., სამშ. და შაბ. 10—12 ს.
ქიქოძე ტ. ს. შინაგანი. ორშ. და ოთხშაბ. 9—10 ს.
მანსვეტოვი ვ. მ. შინ., ორშ., ოთხშ., ხუთ. 1—2 ს.
მელიქიშვილი. ნ. მ. ქირურ. და დედაკაც. ყოველ-დღე 12—1 ს.
ფირადოვი რ. ბ. ქირურ. ყოველ-დღე 11—12 ს.
ბაბოდი ვ. ბ. ყურ., ყელის და ცხვირ., ყოველ დღე გარდა პარას. 2—2½ ს.
ხობოლევსკი ვ. ვ. ქირურ., ყოველ-დღე, 9—11 ს.
სამკურნალოს აქვს მოწყობილი საკუთარი მიკროქიმიურ. და ბაქტეროლოგიური ლაბორატორ. რომელსაც განაგებს ექიმი ე. ვ. ფედოროვი.
რჩევა ღირს 50 კ., საწოლები 2 მანეთიდან დაწყებული. ოპერაც. კონსულტაც. ელექტრონით წვა., მასსაჟი, ყვავილის აცრა, ძიძათა შემოწმება და სხვა შეიძლებათ. საფასურით. (200—ნ.—264)

ნ. ჟორდანიას
რჩეული ნაწერები
პირველ სექტემბრიდან **„კულტურა"** დაიწყებს ხელის **წიგნის გამომცემლობა** მოწერით **ნ. ჟორდანიას** თხზულების ერთ ტომათ დაბეჭდვას. დაიბეჭდება ავტორისავე ამორჩეული **პუბლიცისტური, ეკონომიური და ისტორიული** წერილები, ავტორისავე **წინასიტყვაობით და სურათით,** რაც შეიცავს 800 გვერდს დიდი ფორმატისა და ეღირება ხელის მომწერთათვის მხოლოდ
ერთი მანეთი
გასასყიდათ წიგნი ერთი ცალიც არ დაიბეჭდება
საჭიროა **საიმედო** და **ნდობით** აღჭურვილი აგენტები, ყოველ დაბა-ქალაქებში და სოფლებში. აგენტებს მიეცემა, რა თქმა უნდა, თავისი გასამრჯელო, რომელსაც სხვა პირობებთან ერთად კერძო წერილით ვ ცნობებთ.
მსურველთ ვსთხოვთ გვაცნობონ თავისი ადრესი შემდეგის ადრესით, თფილისი, მიხაილოვის ქ. № 3. (ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ) **კ. თავართქილაძეს.** (5—ნ.—2)

ქ. ქუთაისში
თ. მთავრიშვილისა და ამხანაგების
წიგნის მაღაზიაში
დამზადებულია დიდ-ძალი ქართული და რუსული
სახელმძღვანელო წიგნები,
სახალხო სასწავლებლებს, სახალხო ბიბლიოთეკებს და პროვინციის წიგნის მაღაზიებს დაეთმობათ 10 პროცენტი. ყდაზე გადახდებათ თითო შაური. ვინც ფასდადებით გამოიწერა, მან ბე უნდა გამოგზავნოს. აქვე იმყოფება ამოარჩევა საწყობი შემდეგი წიგნებისა:

1.	გუთანი, ოჯახსა და სკოლაში საკითხავი წიგნი, შედგენილი ქუთ. ქართულ გიმნაზიის მასწავლებლებისა მიერ.	ფასი 80 კ.
2.	ქართული გრამატიკა ს. ხუნდაძისა, ...	„ 50 „
3.	ქართული წერის დედანი, ს. დათეშიძისა, ...	„ 20 „
3.	ბატონ-ყმობა საქართველოში, ლ. ხახანაშვილისა, ...	„ 50 „
5.	საქართველოს ისტორია ს. ქვარიანისა, ...	„ 25 „
6.	ელისო, ოთხრომა ალ. ყაზბეგისა, ...	„ 10 „
7.	დედა-ენის ზოგიერთი სიტყვების განმარტება, 3 ბარაბანი. .	„ 15 „

(25—ნ.—9)

ტფილისის სახალხო თეატრი
დღეს, 28 აგვისტოს, 1910 წ., სახელ-განთქმული მოგზაური-ქალი ბ. ბ. **კორსინანა** წაიკითხავს პირველ სამეცნიერო-სახალხო გეოგრაფიულ ლექციას
ავსტრალია
ეს ლექცია ნაყოფია პირად დაკვირვებათა და შთაბეჭდილებათა. ლექცია დასურათებული იქნება. 135 ფერადი სურათ. დამზადებულია საკუთარ სამხატვრო სახელოსნოში. ქ-ნ კორსინას ლექციებმა დიდი ყურადღება დაიმსახურეს მოსკოვსა, ნიუ-იორკსა და პარიზში. სურათებს აჩვენებს დიდ ეკრანზე მოსკოველი გამოცდილი დემონსტრატორი ბ. ი ეფიმოვი. ფასები ძალზე დაკლებულია. დასაწყისი 8 ნახ. ს. ბილეთები უკვე იყიდება.
ანონსი: ხვალ წაიკითხავს **ინდოეთის** შესახებ „ბრამა, სივა და ვიშნუ"-ს (ლეგენდა) მხარე. პირადი შთაბეჭდილებანი, 120 სურათით. 15-დან 20 სექტემბრამდე ქ-ნი კორსინი წაიკითხავს ლექციებს ქუთაისის ქალაქის თეატრში.
(3—ნ.—3)

ტფილისის ქართული ფილარმონიული საზოგადოების სამუსიკო „სკოლა"
(საპიონრის ქუჩა, ეკენტის სახლი N 18).
მოწაფეთა მიიღება: ფორტეპიანოსი, სკრიპკისა, ვიოლონჩელისა, კონტრაბასისა, სიმღერისა, (solo), და თეორიისა და ნოტების კითხვის (solfegio). კლასებში დაიწყება 26 აგვისტოდან დილის 10 ს. ნაშუადღევის 2 საათამდე და საღამოს 5—6 საათამდე. სწავლის ფასი: ფორტეპიანოსი, სკრიპკისა; ვიოლონჩელისა და კონტრაბასის კლასებში 60 მან. წელიწადში, მხოლოდ სიმღერა (solo) 75 მა.; ელემენტ. თეორია და ნოტების კითხვა 15 მ. წელიწადში. სწავლის ფულის გადახდა მოხდება ნახევარი წლობით წინ და წინ ე. ი. სწავლის დაწყებისთანავე, სექტემბერში და იანვარში. ან ზემო აღნიშნულ დროზევე მოხდება ხმების გაშინჯვა და იმ პირთა (ქალთა და ვაჟთა), რომელთაც სურვილი აქვთ მონაწილეობა მიიღონ ზასით ახლად დაარსებულ საეკლესიო გუნდში, რომელიც იგალობებს **ქვაშვეთის წმ. გიორგის ეკლესიაში.**
სწავლა დაიწყება 1 სექტემბერს. (2—105—1)

ექიმი კბილისა **ალ. სოლოდოვნიკოვი** იღებს ავადმყოფებს 9—2 ს. და 5—7 ს. გოლოვინის პრეს. N 12, სახლი მდ. ევანისა. (ულ)

ექიმი **ა. ნ. დიასამიძე** კანისა და ვენერიულ ავადმყოფებს იღებს ყოველ დღე დილით 2—1 ს. ხადამდი 6—8 ს. ხუთშაბათობით მხოლოდ დილით 8—9 ს. კვირაობით ავადმყოფებს არ იღებს. მოსკოვის ქ. N 4, სახლი ბაბაშვილისა. (ულ)

ექიმი **ბ. ნ. მაგალაანი** შინაგანი და ბავშვთა სნეულებანი. სპეციალურად ყურისა და ნაწლავებისა. მიიღება დილის 10—11 საათ. (ბავშვთა) ხადამდს 5—7 საათი (ახალგაზ.) მიხეილის პრეს. № 36, ტელეფონი N 388. (100—ნალ.—19)

ექიმი **ბ. ს. მუსხელიშვილი** იღებს თვალებით ავადმყოფებს ყოველ დღე დილით 9-დან 11-მდე. გიორგის ქ. № 9 (ულ)

ექიმი **ე. ვაშაკიძე** იღებს შინაგან სნეულებით ავადმყოფებს. დილით 8—9 ს., ხ. ადამდი 5—7 ს. ბელინსკის ქუჩა, N 18 (ყოფილი კირბიჩანაა). (0—204

ექიმი **შ. ა. მიქელაძე** იღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულებანი ავადმყოფ ყოველ-დღე ხადამდს 5½—6½ საათამდის. ბაზეთის ქ. ტელეფონი N 316.

ექიმი კბილისა **ნინო რცხილაძე** იღებს ავადმყოფებს 9—2 ს. **ბადავილა** N 2. ვის ქუჩაზე ავადმყოფთ დილით 10 ს.—2 საათამდე და ხადამდს 5—8 საათამდე.

ელექტრონისა და რენტგენის სამკურნალო
მიხეილ გედევანიშვილისა
იღებს ავადმყოფებს გვირის გარდა დილით 12—1; ხად 6—7 საათ. გამინჯვა და გადადება რენტგენის სხივებით.
ბერა, ყოდლანოვის ქ. 20. (0—ნ.—34)

ტფილისი, 28 აგვისტო

კაპიტალისტურ სახელმწიფოში სიცოცხლის უმთავრეს ძარღვს ფულის ტრიალი წარმოადგენს. ფულის ბაზარი და ფულის მოძრაობა შეიძლება სხეულის ნყრვიულ სისტემას შევუდაროთ. ეს სისტემა ერთის მხრივ რეგულატორია, მეორეს მხრივ კი თითონ განცდის გარემო პირობების ზეგავლენას. კაპიტალისტურ სახელმწიფოში ფულის ბაზარი,—როგორც უგრძნობიერესი ბარომეტრი, ისე აღნიშნავს ყოველ გვარ მოვლენას, პოლიტიკურს, სოციალურს, ეკონომიურს და სხვას. იგი იმდენად მგრძნობიარეა, რომ ხშირად მეცნიერულ გამჭრიახობით აღჭურვილნიც კი ვერ ახერხებენ დროზე გამოიცნონ მიზეზი ფულის ბაზარზე მომხდარ ცვლილებებისა. თვით ის გარემოება, რომ ფულის ბაზარი მეტად მგრძნობიარეა, გადაქცეულია მოხერხებულ კაცების ხელში ერთგვარ იარაღად, რომლითაც ისინი გავლენას ახდენენ მრეწველობის, წარმოების და ვაჭრობის სხვა და სხვა წრეებზე. აქედან წარმოსდგება ფულით და ფასიან ქაღალდებით თამაშობა ბირჟაზე, სადაც ერთად თავს იყრიან ქვეყნის ეკონომიურ ცხოვრების ყველა ძაფები. ბირჟა, როგორც ცენტრი ეკონომიურ ინტერესებისა, როგორც ხელართი კაპიტალისტურ სახელმწიფოს მოძრავ ძალებისა, ყოველთვის ყურადღებას იქცევს თავისკენ, განსაკუთრებით კი მაშინ, როცა ბირჟაზე რაიმე არა ჩვეულებრივი მოვლენა ჰხდება.

ასეთი არა ჩვეულებრივი მდგომარეობა დაეტყო ერთის კვირის წინად პეტერბურგის ბირჟას და უეცრივ ბირჟის ხალხი კრიზისის მოლოდინმა მოიცვა. ეს მდგომარეობა, როგორც შემდეგ გამოირკვა, ხელოვნურად ყოფილიყო გამოწვეული ბირჟის მოთამაშეთა ერთი ჯგუფის მიერ და ხანმოკლე ფასების დწევას საჩქაროდ უარესი ფასების ზრდა მოჰყვა, ამ ამბავმა ყურადღება მიიქცია არა მარტო საფინანსო გაზეთებისა, არამედ საერთო ხასიათის პრესისაც. პრესსა ამ შემთხვევასთან ერთად რუსეთის ფულის ბაზრის მდგომარეობის გამორკვევას და დაფასებას შეუდგა. პროგრესიული პრესსა ერთხმივ აღნაშნავს, რომ ამ ჟამად რუსეთში ფულის სიაფეა. ეს კი იმას ჰნიშნავს რომ ფულის პატრონებს სავაჭრო და სამრეწველო საქმეებში ვერ მოუთავსებიათ თანხები, უქმად ჰრჩებათ და ბირჟას აწყდებიან პროცენტიან ქაღალდების სასყიდლად. კერძო კაპიტალისტებთან ერთად ფულის სიაფეს ჰხედავენ ბანკებიც, რომელნიც თავის მხრივ ბირჟისკენ იცქირებიან ფასიან ქაღალდების შესაძენად ხელსაყრელ ფასებში. ამ მიზნისთვის ბანკებს მეტი ფული სჭირიათ და ამიტომ ნორმალურზე მეტს პროცენტს აძლევენ ბანკში თანხის შემნახველებს და მიმდინარე ანგარიშზე ფულის შემტანებს. ამას წინად ფინანსთა მინისტრი ურჩევდა ბანკირებს პროცენტების დაკლებას და ერთმანეთის წინააღმდეგ კონკურენციის მოსპობას. რა თქმა უნდა, ეს რჩევა ეხლანდელ საფინანსო მდგომარეობის ნიადაგს ამცდარია, იმის ზედაპირზე დასცურავს: მაღალი პროცენტი ამ შემთხვევაში მხოლოდ შედეგია ფულის სიუხვისა, რაც ვაჭრობისა და მრეწველობის განუვითარებლობას გულისხმობს. პროცენტების აწევ-დწევით საქმეს ვერაფერი ვერ ეშველება, საქმე მრეწველობის და ვაჭრობის განვითარებაა, რასაც ბუნებრივის აუცილებლობით მოჰყვება ფულის ბაზრის ჩადგომა ნორმალურ კალაპიტში.

მაგრამ რა აფერხებს და რატომ არ განვითარდება რუსეთში მრეწველობა, თუ ფული უხვად მოიპოვებაო?—იკითხავს მკითხველი. ამის პასუხი რუსეთის უფლებრივ-პოლიტიკურ მდგომარეობაში უნდა მოიძებნოს. მარტოოდენ პოლიტიკური სიწყნარე და დაყუჩება სრულიად საკმაო არ არის ეკონომიურ წარმატებისთვის. ეხლანდელი მინელება და მიწყნარება პოლიტიკურ მდგომარეობისა რუსეთში ის პოლიტიკური მშვიდობიანობა არ არის, რომელსაც ემყარება ჩვეულებრივ ეკონომიური პროგრესსი. ფასი მხოლოდ იმ პოლიტიკურ სიწყნარესა აქვს, რომელიც წარმოადგენს სახელმწიფოში არსებულ სოციალურ ჯგუფების თავისუფალ ძალთა სწორ წონიანობას და არა ამ ძალთა ბრძოლის ხელოვნურ აკვეთას. ეკონომიური წარმატება აუცილებლივ გულისხმობს, როგორც თავის ერთ-ერთ პირობას, მაღალს საეუნიკო განათლებას; რუსეთში კი ამ განათლებისას მაგრე რიგად ვერაფერსა ვხედავთ. ეკონომიურ წარმატებისთვის საჭიროა სახელმწიფოს მცხოვრებლებში თაოსნობის ანუ ინიციატივის განვითარება, რუსეთში კი მთელი ცხოვრება ისეა მოწყობილი, რომ თაოსნობა,

ქუთაისის
სათავად-აზნაურო ქართული
გიმნაზია
ამით აცხადებს, რომ
პირველსა და **მეოთხე განყოფილებასა** და **მერვე კლასში** **სწავლა დაიწყება 1 სექტემბერს,**
ხოლო დანარჩენ კლასებში **20 სექტემბრიდან.**
(5—ნ.—4)

ნაფიცი ვექილი
ლუკა ლუკას ძე
ბახტაძე
გარდავიდა გოლოვინის პროსპექტზე სახლი 28.
(3—104—2)

ა. მირიანაშვილის
ოთხ კლასიანი პროფესიონალური
სასწავლებელი
გადაიტანა ელისაბედის ქუჩაზე სახლი № 8 ვორონცოვის ძეგლის მახლობლად. სწავლა დაიწყება ათ სექტემბრიდან. მოწაფეთა მიღება მარტო სექტემბრის დამლევამდე.
პირადად მოლაპარაკება შეიძლება დილის 9 საათიდან ნაშუადღევის სამ საათამდე. (2—13—2)

გამოცდა
ბავშვებისა წინამძღვრიანთ-კარის საბეურნეო სასწავლებელში, რომელიც არსებობს საგუბერნიოს ველზედ, არაგვის გალმა, ცხენთიდან 12 ვერსის მანძილზე, დაიწყება 1—10 ენკენისთვემდე. I სპეციალურ კლასში ძიიღებიან ბავშვები ორკლასიანი სამოქალაქო ან სასოფლო სასწავლებლის კურსის ცოდნით. ოთხს ზოსამზადებელს განყოფილებებში მიიღებიან: I განყოფილებაში—10 წლის მოუმზადებელი ბავშვები, მე-II განყოფილებაში—წერა-კითხვის მცოდნენი, მე-III-ში, მე-IV-ში—ერთკლასიანი სასოფლო სასწავლებლის ან სამოქალაქო სასწავლებლის მესამე განყოფილების კურსის ცოდნით. (2—12—2)

ნიციატივა და თვითმოქმედება პოლიტიკურ ბოროტებადაა მიჩნეული და სასტიკად იდევნება.

ეს ზოგადი მიზეზები ეკონომიურ ცხოვრების ჩამორჩენისა ხშირად ჩამოუთვლია რუსულ პროგრესსიულ პრესასა, მაგრამ იმის აზრს გამგე წრეები არავითარ ანგარიშს არ უწევენ. ქეშმარიტება კი თავისას არ იშლის და ახალ-ახალ ფორმებს პოულობს რუსეთის ცხოვრებაში თავის ძლიერების გამოსაჩენად. გამგე წრეები და ქეშმარიტება ვერა რიგდებიან, ყრუდ ებრძვიან ერთმანეთს და ამ ბრძოლაში იქყლიტება და ისრისება რუსეთის უიღბლო ქვეშევრდომი.

დეპეშები

(ბეტერბ. დეპეშათა სააგენტოსაგან)

27 აგვისტო.

საზღვარ-გარედ

პარიზი. პრეზიდენტი ფალიერი დაბრუნდა.

ვენა. ოფიციალურის ცნობით ის მებაღე, რომელიც 21 აგვისტოს გარდაიცვალა და რომლის ცოლიცა და ქალიც ავად გახდნენ ხოლერა შესდგომიათ.

ისსი. შევე ჰაეროპლანით 2680 მეტრის სიმაღლეზე აფრინდა.

რომი. გამოცხადდა პაპის ენციკლიკა, სადაც ჩამოთვლილია ზომები წინააღმდეგ რომის ეკკლესიის მსახურთა შორის მოდერნისტა მოძღვრების გავრცელებისა. უპირველესს ყოვლისა სამღვდელოებამ უნდა ფიცი მიიღონ, რომ ისინი ერთგული იქნებიან რომის ეკკლესიისა.

დღე ღამის განმავლობაში აპულიას ხოლერით ავად გახდა 1, გარდაიცვალა 1.

ლონდონი. საქმეს პორტსმუტში დაპატიმრებულ გერმანელ აფიცრის გელმისის, რომელსაც ჯაშუშობას სწამებენ საპოლიციო სასამართლო ერთი კვირის შემდეგ განიხილავს. გელმი დატუსაღებულია ვინჩესტერის ციხეში. ის ამტკიცებს, რომ იგი ჯაშუში არ არის. აფიციალურად ბრალსა სდებენ ნებადაურთველად ფორტების გეგმების შედგენაში.

ბოსტონი. 23 აგვისტოს მომხდარ ავიატორთა მიტინგზე კემბრიჯის უნივერსიტეტის შენობიდან ბოსტონის ნავთ სადგურამდე გაფრენისა და უკან დაბრუნებისათვის ჯილდო 10,000 დოლლარი მიიღო გრახამ უაიტმა.

პეტერბურგი. უმთავრესი სამკურნალოს ინსპექტორი დეპეშით იტყობინება ოდესიდან, რომ ოდესიდან გასულ გემებს და მგზავრებს ზედ-მიწევნით შინჯავენ და ყოველივე ზომებსა ხმაროობენ შავი ჭირის გავრცელების თავიდან ასაცილებლად. მგზავრებს რკინის გზის სადგურზედაც შინჯვენ მატარებლების ოდესიდან მოსვლამდე. გემებსა და მატარებლებზე ყოველგვარი ხელსაწყო და წამლები იშოვება.

ჟურნალ „ლია ვსეხ“-ის რედაქტორი გრადონაჩალნიკმა 500 მ. დაჯარიმა, იმ წერილისთვის რომელსაც „ნედოვოლსტვო იშჩუშიხ“-ი ჰქვია. ვლადიკავკაზს. მოვიდა მინისტრი იუსტიციისა.

პეტერბურგი. სააგენტოსაგან მიღებული ცნობებით ერთის კვირის განმავლობაში ხოლერით ავად გახდა: ვოლოგდის გუბერნიაში—61, მოკვდა 31, ზემლიანსკაში ავად გახდა 8, მოკვდა 4, ასხაბადში პირველად მხოლოდ ერთი გახდა ავად, კრასნოვოდსკში ხოლერა მოისპო, პოლტავის გუბერნიაში ავად გახდა 72, მოკვდა 62, რიაზანში ავად გახდა 1, მის გუბერნიაში ავად გახდა 176, მოკვდა 62, ვლადიმირის გუბერნიაში იმ თავიდანვე ავად გახდა 352, მოკვდა 179; ავადმყოფობა კლებულობს.

ახალი ამბები

ტფილისი

ხოლერიანთა რიცხვი. სასანიტარო სამკურნალო ინსპექტორის ცნობით, 26 აგვისტოს დილის 9 საათიდან 27 აგვისტოს დილის 9 საათამდე ტფილისში ხოლერით ავად გახდა 1 კაცი. ხოლერიანთა სამკურნალოში იყო 12 ავადმყოფი, მოიმატა—2, მორჩა და გამოეწერა—1, გარდაიცვალა—1, დარჩა—12.

ხოლერა. პოლიციის ცნობით, 26 აგვისტოს ტფილისში ხოლერით ავად გახდა და ხოლერიანთა სამკურნალოში გაგზავნეს სამი კაცი. მათი გვარები. 1) აბდულ ჰუსეინ ალიეკერ-ოღლი, 2) გრიგოლი შარიმანოვი და 3) მარტიროს ბრუთინიანცი. ავადმყოფთა ბინებს შესაფერი დეზინფექცია გაუკეთეს.

ჯარიმები. ორგორც მკითხველთ უწყიან, ამ ჟამად სასტიკად აკრძალულია ტრამვაის გაქანებულ ვაგონზე ახტომა, აგრედვე იქიდან ჩამოხტომა. ამ სავალდებულო დადგენილების დარღვევისათვის ტფ. გუბერნატორმა ორ-ორის მანეთით დააჯარიმა 53 კაცი. თუ ჯარიმას არ გადაიხდიან, სამ-სამის თვით დაპატიმრებენ.

ეპისკოპოსის ჩამოსვლა. გუშინ ტფილისში ჩამოვიდა იმერეთის ეპისკოპოსი გიორგი.

მოსწავლეთა დამხმარებელ ტფ. გუბერნიის თავად-აზნაურთა საზოგადოებაში. 25 სექტემბერს დეპუტატთა საკრებულოს სადგომში დანიშნულია ამ საზოგადოების წევრთა საერთო კრება. კრებამ უნდა აირჩიოს საზოგადოების მეთვალყურე კომიტეტის წევრნი ნაცვლად ახლანდელებისა, რომელთაც სამსახურის ვადა უთავდებათ.

ავტომობილის მოძრაობა. კავკასიის ნამესტნიკის თანაშემწემ ნება დართო ტფ. ვაჭარს კ. კ. ოზიანდერს ავტომობილები ამუშაოს ტფილის-მანგლისის და საქართველოს სამხედრო გზაზე, იმ პირობით, რომ მან შეასრულოს გზათა სამინისტროს მიერ გამოცემული წესები ავტომობილის მოძრაობის შესახებ.

სასანიტარო დათვალიერება. გუშინ, 27 აგვისტოს საგანგებო სასანიტარო კომისიამ მოულოდნელად დაათვალიერა ქალაქის მეხუთე უბანში მეძავ ძალთა სახლები. კომისიაში იყვნენ ქალაქის ექიმი ი. მ. ზაბლუდოვსკი, ბოქაული ა. ნ. სავჩუკი, სავაჭრო-სამეურნეო პოლიციის უფროსი ნ. ა. მარქაროვი, სისანიტარო ზედამხედველი და სხვანი. კომისიამ უმთავრესი ყურადღება მიაქცია სამზარეულოებს, თეთრეულობას და ეზოებს და ბაკაშვილისა, ხითაროვისა, კაზაკოვისა და დუნაიასი სახლები ანტისანიტარულად მდგომარეობაში აღმოაჩინა. მათ წინადადება მიეცათ სამის დღის განმავლობაში თავიანთი სამეძავო სახლები ყოველმხრივ გაასუფთავონ.

პროფესორი მარრი ტფილისში. ჩვენ თანამემამულესს პროფესორს მარრს, რომელიც ანის სიძველეთა გამოსაკვლევად იყო სასაზღვროში, ზაფხულის სამუშაო დაუმთავრებია და ამ დღეებში ტფილისში ჩამოვიდა.

ქართული თეატრის იუბილეი. ამ წლის 15 ენკენისთვეს შესრულდება ოცდა ათი წელიწადი, მას შემდეგ, რაც ქართული თეატრი სამუდამოდ განახლდა. ქართულ დრამატიულ საზოგადოების გამგეობას აზრადა აქვს დიდებულად იდღესასწაულოს ეს ჩვენთვის ძვირფასი იუბილეი. რა დღეს, ან რა თვეში გაიმართება დღესასწაული, ჯერ გადაწყვეტილი არ არის.

ახალი სამუსიკო შკოლა. კვირას, 29 აგვისტოს, ნაშუადღევის პირველ საათზე აკურთხებენ ახალს, ყველასათვის ხელ-მისაწვდომ სამუსიკო შკოლას. ეს შკოლა დაარსა ტფილისის სამუსიკო მოღვაწეთა საზოგადოებამ, დიდი მთავრის ქუჩაზე, სახლი პერკოვისა, № 48, სახალხო სახლის გვერდით.

სამზღვარ გარედ სწავლა დამთავრებული ქართველი „წელ, ქ. ბრიუსელში სამაგალითოდ დამთავრა ელექტრო-ტექნიკური ინსტიტუტი ნ. ი. როსტომაშვილმა. ეს პირველი მაგალითია ამ გვარ სკოლის დამთავრებისა ქართველისაგან.

სამხედრო შტაბის გადმოსვლა. გუშინდლიდან კავკასიის სამხედრო შტაბი კოჯრიდან ტფილისში გადმოვიდა.

უპასპორტონი. 26 აგვისტოს საერთო ჩხრეკა-დაპატიმრების დროს ქალაქის სხვა და სხვა უბანში პოლიციამ 131 უპასპორტო შეიპყრო.

საქართველოს სამხედრო გზა. უკვე გადაწყდა გააფართოვონ საქართველოს სამხედრო გზა. ამ მიზნით განზრახულია კერძო მესაკუთრეთ ფასით ჩამოერთვათ მიწები, რომლის გეგმის შედგენასა და გადაღებას ამ დღეებში შეუდგებიან.

მკვლელობა. როგორც გვატყობინებენ, 23 აგვისტოს ვიღაც შეიარაღებულ ბოროტმოქმედთ მოუკლავთ თელავის მაზრის სოფელ წინანდალის გლეხი ნიკოლოზ დავითაშვილი.

ქალაქის საბჭოს გამოცემანი. გუშინ ტფ. გუბერნატორმა ქალაქის გამგეობას მოსთხოვა ქალაქის საბჭოს ყველა ის გამოცემანი, რომელიც შინაგან საქმეთა სამინისტროს და საიმპერატორო საჯარო ბიბლიოთეკას გაეგზავნა, თანახმად ამ წლის 5 მარტის ცირკულიარისა.

სამკურნალო შტატის შემცირება. დღეს კრება ექმნებათ ქალაქის ექიმებსა და ქალაქის სამკურნალოების ზედამხედველთ, რომელნიც განიხილავენ საკითხს იმის შესახებ, შესაძლებელია თუ არა შემცირებულ იქმნეს ქალაქის სამკურნალო შტატი, რომელიც ხოლერიანობის გამო ამ ორის თვის წინად გადიდებულ იქმნა.

ა. ა. კორსიკინის ლექციები. დღეს სახაზინო თეატრში ლექციას წაიკითხავს ავსტრალიაზე გამოჩენილი მოგზაური და განათლებული ქალი ა. ა. კორსინი. ქ-ნი კორსინი ტფილისშია დაბადებული. მიღებული აქვს სრული ენციკლოპედიური განათლება პარიზსა და ინგლისში. მას შესწავლილი აქვს ხელოვნების ისტორია და აგრედვე ყველა ქვეყნის არქეოლოგიური ნაშთები. იცის 8 სხვა და სხვა ენა: რუსული, პოლონური, ნემეცური, ფრანგული, ინგლისური, იტალიანური, ესპანიური და პურტუგალური.

ბრძოლა კალიასთან. ნამესტნიკის კანცელარიამ ბაქოს გუბერნატორს გაუგზავნა პირი ნამესტნიკის კანცელარიის შემდეგის დადგენილების. „ნამესტნიკის საბჭო ჰგრძნობს რომ კალია დიდ ნავნევს აყენებს მცხოვრებლებს და მასთან ბრძოლაზე საერობო თანხიდან იხარჯება ფულები, საჭიროდ რაცხს ამიერიდან ამ და სხვა მაგნებელ მწერებთან ბრძოლა შესაფერად მოაწესრიგოს. ამიტომ იბარებს რა ბრძოლის უმთავრეს, ხელმძღვანელობას გუბერნატორებს, საჭიროდ სთვლის მოწვეულ იქმნენ უმაღლეს სწავლა მიღებული აგრონომები, ხოლო მათ თანაშემწეთ ინსტრუქტორები, გუბერნიის აგრონომს დაენიშნება წელიწადში 2800 მანეთი და მიეცემა წასვლა-წამოსვლის ხარჯი, ინსტრუქტორებს კი წელიწადში ეძლებათ 1,200 მან. თითოეულ გუბერნიის აგრონომისა და მის თანაშემწეთა შენახვა დაუჯდება—4,562 მ. 50 კაპ. ეს პროექტი უკვე დამტკიცებულია.

ექსკურსია. 28 აგვისტოს მე № 4-ის მატარებლით, 11 საათ. და 30 წუთზე მიემგზავრება ექსკურსია ქუთაისიდან კიევს.

კვირას, 22 აგვისტოს, ხუდადოვის ბაღში სეირნობის დროს ტფ. საქონლის სადგურის მუშებმა ბ. ბ. ჯ—ძემ და ა. ბ—მ გამართეს კრივი დ—ძესთან, და ერთმანეთს ძალზე და-უზადეს კვერდები, რამაც დამსწრე საზოგადოების დაცინვა გამოიწვია. ამის მნახველს მუშა მ—�კრივის სადგურ-ელდ აუშალა და დაუშინა თავისი მძლავრი მუშტები ბ. ბ—ს და ჯ—ძის მოსამადლიერებლად. ვინ იცის კიდევ რამდენი მუშა იყო დამკვიდებული სიცხუბრად, რომ დამსწრე საზოგადოებას არ გაუშვეფდინა მოცხუბარნი. ეს ის ბირები გახლავან, რომელნიც თავიანთ თავს სოფლიან მოწინავე მუშებად და სხვებს კრიტიკის ქარცეცხლში ატარებენ... უნდა სცხვენოდეთ!

ადგილობრივ კეზეთების სიტუაციით, სამეურნეოდანის სიბოქაულის ს. ოქუმში შემდეგი უბედურება მომხდარა: ერთ დიბეს სოფლის მამასახლისი თავის სტრაფნიკებით ციდცა ეახლდებს დაეძებდა თურმე სოფლის მიდამოებში. ამ დროს გზად მიმავალი ორი კაცი დაუნახავს და შეუძახია: „კაჩრდიოო!“ მგზავრებს ფეხი აუჩქარებიათ, მამასახლისს უბრძანებია სტრაფნიკებისათვის ესროდეთო. კაკაბლიდა რამდენიმე თოფი და ერთი მგზავრთაგანი უსულოდ დაცემულა. რაც უნახავთ მგზავრები, ადმოჩენილან ცოდ-ქმარი მარკაზიები, რომლებიც ავადმყოფ მეზობლის სანახავად მისულან. თოფს სიბრაზე ქალს მოხვედრია და იქვე სული გაუფუთხობინებია.

ტფ. მოდიცმეისტრის თანაშემწე ბ-ნი კანდელაკი ავად გახდა. მის თანამდებობას ასრულებს მესამე საბოდიციო უბნის ბოქაული დეშინსკი.

26 აგვისტოს ექსარხოსის ქუჩაზე ეზოვეს მიგდებული ბავშვი, მდედრობით სქესისა, დაახლოვებით ერთის კვირისა. ბავშვი ოდგას საბებიო ინსტიტუტში გაგზავნეს.

ახალი ბატონები

მოთხრობა ერთ-ბის დროიდან.

(ვუძღვნი ჩემ მასწავლებელს სოფრან მგალობლიშვილს).

(დასასრული *)

V

ჯერ კიდევ კარგა გათენებული არ იყო, რომ სამი შეიარაღებული რაზმელი ცხენების თქარა-თქურით ნიკას ოთახის ფანჯარას მიადგნენ და ფანჯარა დაუკაკუნეს.

ნიკამ ხელად ჩაიცვა ტანთ, პირი დაიბანა და რაზმელები სახლში შეიწვია.

მათ დანახვაზე მელანო მუშტის ოდნათ მოიკუნტა და კინაღამ გული არ წაუვიდა.

— ნუ გეშინიან, დედი!—წასჩურჩულა ნიკამ—ჩვენები არიან.

— მე კი გული გამისკდა და! წაილულლულა დედაბერმა.

— ჩვენ ცოტა სალაპარაკო გვაქვს, დედი—ხმა მაღლა უთხრა ნიკამ,—შენ კი მინამდე ჩაი მოგვიმზადე.

მელანო აკანკალებულის ხელებით სამოვარს სდგამდა, რაზმელთა „კომისია“ კი ქურდების აღმოსაჩენ გეგმას ადგენდა.

როცა კარგად მომზეურდა, ნიკა და რაზმელები სოფელში გავიდნენ. კვირა დღე იყო და გლეხები ჯგუფ-ჯგუფად გამოშლილიყვნენ შარა გზაზე და მასლაათობდნენ. პირზე სულ ერთობა და ერთობის ამბები ეკერათ.

ნიკა მიესალმა ერთ უფრო დიდ ჯგუფს, სთხოვა გაჰყოლოდნენ და პირდაპირ ლეკიანთ ბილას ძმის სახლისკენ გასწია.

რაზმელები შეუდგნენ სახლის ჩხრეკას... ნიკა თრთოდა, მაგრამ, არა! მთხრობელს არ მოუტყუებია!! ტახტის ქვეშ ჩაფლულ ქვევრიდან ორმოცი თუმნის ნაძარცვი ამოიღეს: ვერცხლის ქამრები, ხალიჩები, იარაღი, ფარჩა, ბეჭდები, სამაჯურები და სხვა.

ბილა იმ დღეს სხვა სოფელში იყო წასული... იგი ვერასოდეს ვერ წარმოიდგენდა თუ პირველად იმის ძმას გაუჩხრეკდნენ სახლს და ან ვინმე გაუბედავდა მას ასეთ „თავხედობას“. მაგრამ ანგარიში წაუხდა და როცა, საღამოზე, შინ დაბრუნებისას, ეს ამბავი შეიტყო, თავზარი დაეცა, დაიბნა, აირია...

ვითომდა არაფრის მცოდნე ბილა მელიასავით თვალებსა ბლიტავდა, ჩაჟანგებული სახე უარესად ალანძოდა და გარყვნილი ბერივით ხალხის დასანახვებლად თმას იხოკდა და გულში ხელს იბრახუნებდა—ძმის სიკვდილით ემუქრებოდა ამგვარ გაწბილებისათვის.

მეორე დღეს, საღამოთი, ერთ მიყრუებულ და ტყით გარშემორტყმულ ადგილას, სადაც ძველი ეკკლესია და სასაფლაოა, მოულოდნელად დიდებული მიტინგი გაიმართა.

ვაშლოვანის მეზობელ სოფლებს ხელადვე გაეგოთ, რომ ბილას ძმის სახლში ნაძარცვი ნივთები აღმოჩენიათო და ძარცვა-გლეჯისაგან შეწუხებული გლეხობა ერთბაშად მოზღვავდა,—დღევანდლამდე თითქმის ყურ-მოკრეული მონა შინაურ მძარცველებისა, უცბად წელში გაიშალა და ანგარიში მოითხოვა. უცნაური რამ არის ხალხი!

პირ-მცინარი ნიკა შემდგარიყო საფლავის ქვაზე და სოფელს სიმწარისაგან ჩაფერფლილ ბილას ძმაზე უთითებდა.

— ხალხნო და ჯამაათნო! აი თქვენი მძარცველი! თქვენის დახმარებითა და შეწევნით კიდევ ბევრს გაჩვენებთ თქვენ შემწეებლებს, მაგრამ განა ამისთანა ულირსი შვილების გულისათვის ერთიანს უნდა ვეღალატოთ? განა ამ ნაძირალების გამო „ახალი-თაობაზე“ გული უნდა ავიყაროთ? არა და არა! სოფელი ღონიერია და მაშ, ეროვნიერებაც მოვიკრიბოთ: თუ ძველი ბატონები მოვიშორეთ, ახალ ბატონებსაც ნუ ვინდომებო! შევკრათ პირი და როგორც ძველ წურბელებს, ახლებსაც დღე გავუმწარეთ. გაუმარჯოს სოფლის გონიერებასა და ერთობას!

— გაუმარჯოს! გაუმარჯოს! ლაღადებდა ყრილობა და მისი ერიამული ცასა სწვდებოდა.

— ამხანაგებო!—დაიყვირა მეორე საფლავის ქვაზე მდგომმა ბილამაც—ამხანაგებო!

სხვა დროს ბილას ამ გვარ მიმართვაზე მთელი ყრილობა სულს განაბავდა და მოლაპარაკე ბილას ყოველ გვარ სისულელეს ტაშს დაუკრავდა, მაგრამ დღეს ხალხს გული გადაბრუნებოდა და შეურაცყოფილ-მოტყუებული, ყრუთა გმიხავდა, კბილებს ილესავდა, ბრაზის გახეთქას ეპირებოდა... ვაი იმას, ვისაც ხალხის წყრომა თავს დაატყდება!!.

— ჩვენ თქვენი ამხანაგები აღარა ვართ! წამოიძახა ხალხიდამ ვიღაცამ—ამხანაგები რომ ვყოფილიყავით, ბატონებათ აღარ გაგვიხდებოდით.

ბილა სიმწარისაგან დაიხლაკნა, კისერი წაიგძელა, მოლაპარაკისაკენ გაიხედა, მაგრამ ვერ გაიგო, ვინა ლაპარაკობდა.

— ამხანაგებო! აღარ იშლიდა თავისას ბილა,—თუმცა ახლა ძველებური ზავთი აღარ შესწვდა—შერცხვენა ჩემ თავს...

— ჰაი, ჰაი!—კიდევ წამოიძახა ვიღაცამ.

— შერცხვენა ჩემ თავს—გაიმეორა ბილამ—რომ პირველი ქურდი ჩემი ძმა გამოდგა, სირცხვილი მე, რომ მთელ ხეობის გივლიდით და ჩემი ძმისთვის-კი თურმე ვერ მოგივლია!—მოიკაკუნა ბილამ თავი.

— რა ურიგო მოვლაა, შვილო სან, ჩვენ გვართმევდი და შენ ძმას აძლევდი!—დაიბუბუნა უკანა რიგიდამ ჩვენმა ნაცნობმა სანამ.

— ბიჭო, თუ კი ქურდი და ქურდის ძმა იყავ, სახლს რაღა პირით მიკრავდი, შენი ძმისათვის შეგეკრა ხელები, შე ყურუმსაღო!?—დაიღრიალა საიდგანღაც „კაპიტანმაც“ ხალხმა ტაში დაჰკრა და გულიანად გადაიხარხარა.

ბილა აირია, რკინასავით გაშავდა.

— მაგრამ ჩემ ძმას ამხანაგები ბევრი ეყოლება...

— განა არ იცი, რო ჰყავს... შენი ცოდვები შენვე გალაპარაკებს—აყაყანდა რაღაც ერთმანეთ ხმა—პირველი შენა ხარ, შვილოსან!

— ვინც უნდა იყოს, გამოვაჩინოთ და სახალხოთ დავსაჯოთ—სხვა რომ ვერა მოახერხა-რა წამოიკნავლა ბილამ, ქვაზე პირქვე დაემხო და ქვითინი ამოუშვა. არა მგონია, რომ მართლა ეტირნოს! ხალხმაც არ დაუჯერა და დაცინვით იქარვებდა ბოლმას.

— მე, შვილოსან, ძველი ბატონი მერჩივნა, სიტყვას მაინც შევუბრუნებდი ხოლმე, ამ ახალ ბატონებს კი შიშით ხმას ვერა ვცემდი... დახე, დახე, როგორ მოგვატყუეს: ამხანაგები ვართო. ძაღლი იყოს თქვენისთანა ხალხს ამხანაგი!—იძახდა ერთი.

— ალბათ ჯადო ყოფილა გლეხის ლუკმა, რომ ჩვენივე ძმა და შვილი გაგვბატონდა!—იხუნჯობდა მეორე.

— კაპიტანო! შენი დეპლომიც ხომ არ გაუტაცნიათ? ხარხარებდა მესამე.

— მუშაობას და ოფლის ღვრას უზრუნველათ ყოფნა არა სჯობია?—მა, რითვინ მიატოვეს ხელობა და გუთან კევრი,—იმითვინა, რომ ჩვენვე ვეცარცვეთ, მაშა!—უხსნიდა ერთი მეორეს.

— ახლა-კი სხვებიც გამოჩნდებიან... ყველას იარაღი უნდა ჩამოვართვაო!—ცხარობდა ვიღაცა.

ხალხის უკმაყოფილებასა და გულის წყრომას ბოლო არ უჩანდა. თითოეული გლეხი თავისებურათა სჯიდა აღმონაჩენ ნაძარცვის შესახებ, მაგრამ საერთოთ-კი იმ აზრისა იყვნენ, რომ რაზმელებს თოფები მარტო საყაჩაღოდ ეპირათ ხელში.

— ხალხო და ჯამაათნო! კვლავ გაისმა ნიკას ხმა—ხალხმა სული გაანაბა.

— ხალხნო და ჯამაათნო! ურემი რომ გადაბრუნდება, გზა მაშინ გამოჩნდებაო, თქვენგანვე არის ნათქვამი, მაგრამ რატო წინდაწინვე არ უნდა გავშინჯოთ ხოლმე ურმის გასავლელი გზა! ნუ ვიქნებით უპირონი, ერთობით ვიმოქმედოთ, ხალხის მტერი ყველამ დავასახელოთ და, აბა, მაშინ დავინახავთ, თუ ვინმე გაბედავს სოფლის მასხარად აგდებას. განა აქამდის არ იცოდით, როგორ იქცეოდა ზოგიერთი ვითომ და „ამხანაგი?“ იცოდით, მაგრამ ხელს აფარებდით...

— მა, რა გვექნა, შენი ჭირიმე, თოფ-იარაღი მაგათ ეპირათ ხელში და გვეშინოდა!

ხალხი კვლავ ახარხარდა. ნიკამ კი განაგრძო:

— თუ სოფელი პირს შეჰკრავს, თუ მეზობელი მეზობელს მხარს დაუჭერს, ოცი და ოცდა ათი თოფიანი ვერას უზამს! უბედურება იმაშია, რომ ჩვენ თვითონ უნდობლად ვეკიდებით ერთმანეთს. ათასი წლობითა ვართ დაჩაგრული და დღესაც, როცა თავისუფლება კარზე მოგვდგომია, დღესაც არ გვინდა შეევიგნოთ, რომ სოფლისათვის ბატონი და სხვისგან დაყენებული მოხელე საჭირო არ არის. თუ მეზობელს მშვიდობიანათ მოვურიგდები, რათ მინდა ძალათ-სიდია, თუ მე ქურდი და ყაჩაღი არ ვიქნები, რათ მინდა პრისტავ-სტრაჟნიკები, თუ მე სოფელი მეყვარება და სოფელს მეყვარები, რათ მინდა სხვა მსაჯული და სხვა შუა-კაცი? თუ-კი მტკიცე ერთობა გვექნება, თუ-კი ერთ-ყველასათვის იცოცხლებს და ყველა ერთისათვის, განა მაწანწალა ნაძირალები დაგვაკლებენ რასმე?

— მაგდენი რომ არ გვესმის, შენ ჭირიმე?—წამოიძახა ვიღაცამ.

— როგორ არ გესმით, მაგრამ არ გინდათ დაფიქრდეთ—განაგრძო ნიკამ—განა არ იცით, რომ ვინც შეგნებისა და სამართლიანობის გზაზე არ გაყენებთ, ვინც ერთ ბატონს იწუნებს და თითონ კი ბატონდებაის მტერია სოფლისა! ვინც ძველ გადასახადების მიცემას გიკრძალავ და თითონ კი უფრო მეტს გახდევინებს, ისიც მტერია სოფლისა! ვინც ბეგარის უსამართლობაზე გითითებს და თითონ კი სოფლის ცხენებით დაჯირითობს, მტერია სოფლისა! ვინც გიქადაგებს წაართვეთ მოჭკალ, დასწვი შენი მეზობელი,—ყველაფერი შენიაო და თითონ კი მამულებს ყიდულობს,—მტერია

ნ. მ. გაბუნია-ცაგარლის გარდაცვალება

პეტერბურგი. პეტერბურგის უნივერსიტეტის ქართული სამეცნიერო წრის გამგეობა უფრთდება თანამემამულეთა გლოვას და ღრმათ შეწუხებულნი საუკუნო ხსენებას უსურვებს ქართული სცენის სიამაყეს უდროოდ ჩამქრალ ლამპარს ნატო გაბუნიას. **სამეც წრის გამგეობა.**

—

პარიზი. ვგლოვობთ ჩვენი სცენის დაუვიწყარ მუშაკის ნატოს დაკარგვას. **პარიზის ქართველობა.**

პროფესორ მეჩნიკოვის აზრი „606“ შესახებ

ამ ჟამად ასე ხშირად არავისი სახელი არ გაისმის ჟურნალ-გაზეთებში, როგორც გაისმის სახელი ექიმ ერლიხსა. ამ შესანიშნავმა მეცნიერმა მოიგონა ათაშანგის (სიფილისის) წამალი, რომელსაც სახელად „606“ (იქვსას ექვსი) დაარქვა. როგორც ყოველივე ახალს, ამ წამალსაც ბევრი მომხრე, მაგრამ ბევრი უფრო მოწინააღმდეგე გამოუჩნდა. ზოგი უებარ წამლადა სთვლის და ზოგი კი მ წასთან ასწორებს მის მნიშვნელობას. ამ წამლის მომხრეა სხვათა შორის სახლ-განთქმული **პროფესორი მეჩნიკოვი.** აი რას სწერს იგი გაზეთ „მადენში“.

„ჩემის აზრით, „606“ კარგი წამალია და მიკვირს დუაიენმა რად გამოილაშქრა მის წინააღმდეგ. მე დიდ პატივსა ვცემ დუაიენს, მაგრამ გულ-ახდილად უნდა ვაღიარო, რომ დუაინეს არ ეკადრებოდა ვიღაც უვიც კორესპონდენტის მიერ მიწოდებულ ცნობების მიხედვით საჯაროდ გამოლაშქრებულიყო, რადგანაც „606“ ყველაზე უფრო საუკეთესო საშუალებაა, რომელიც კი აქამდე უხმარნიათ ათაშანგის წინააღმდეგ. ის ერთის შეშხაპუნებით არჩენს ამ სენს. ვსთქვათ რომ განგრძობს სახელოვანი მკცნიერი— „606“ ერთი შეშხაპუნება ისეთივე ძალას იჩენს ათაშ ნგის შხამიან ბრძოლაში, რამდენსაც რამდენიმე შეშხაპუნება ვერცხლის წყლისა, მაგრამ ამ შემთხვევაშიაც „606“ ის უპირატესობა აქვს, რომ ერთი მისი შეშხაპუნება ვერცხლის წყლის

სოფლისა! ამის გაგებას დიდი ცოდნა არ უნდა, ამას მხოლოდ დაკვირვება და ერთი პირი უნდა, რომ ყველა მატყუარას საჯაროთ პირში ჩაეფურთხოთ... ხედავთ, როგორ ცახცახებს ჩვენი ბილას ძმა? რათა? იმიტომ რომ სცხვენია სოფლისა. დიდებული ქვეყნის ხმა, ჯალათსაც-კი სინანულში ჩაგდეას! მაშ, მომეცით ხელი, ყველა ერთად შევუდგეთ ჩვენი მტრების აღმოჩენას და როცა ვიპოვნით, სამაგალითოთაც დავსაჯოთ...

— დავსაჯოთ! პირში ჩავაფურთხოთ... ყურები დავაჭრათ, რომ სიკვდილამდე სირცხვილეულნი დადიოდნენ!—გუგუნებდა ხალხი და გაღვიძებულ აღფრთოვანებული მღელვარე ზღვას ჰგავდა... გულში დაგუბებულ ბოღმასა და შეურაცყოფას სიტყვების შადრევანად ისვროდა.

მიტინგი ნაშუალამევს დაიშალა.

—

მთელი კვირის განმავლობაში ამორჩეული რაზმელები და ნიკა დიდიოდნენ სოფელ სოფელ და „ახალ-ბატონებს“ ჩგენებას ართმევდნენ: —ვის რა ზიანი მიეყენებინა სოფლისათვის. „ახალი ბატონები“ კი ადვილი საპოვნელი გახდნენ: პატარებმა დიდები გასკეს, დიდებმა კიდევ უფრო დიდები და მთელ ხეობაში სამოცამდე „ახალი ბატონი“ ანუსხეს, მათგან ჩადენილი ნაენეკი: —განატაცი, გაძარცული, გადამწვარი და დაზარალებული—რამდენიმე ას თუმნად შეაფასეს, ხოლო ხალხისადმი მიყენებული ზნეობრივი ზარალი-კი მძარცველთა კისერზე დარჩა.

როცა ყველაფერი გამოირკვა, ნიკას მოწვევით მთელი ხეობის ხალხი შუა-სოფლის ერთ-ერთ ტყეში

შეიკრიბა. აქვე მოვიდნენ აღნიშნული ახალი ბატონები და თავის პირით საჯაროთ აღიარეს ოავისი დანაშაული, ხალრის წინაშე თითი მოკაკვეს და მუხლმოდრეკით პატიებეგა ითხოვეს. შავათ ალანძული და შერცხვენილი ბილა და ბღვერია ყველაზე უფრო იცრემლებოდნენ, ყველაზე მეტად იხვეწებოდნენ!

ზიზღით სავსე თვალებით უყურა, უყურა ხალხმა ამ თავისს მატყუარა და უდირს შვილებს, პირში ჩაეფურთხა და ხმა-ამოუღებლივ დაიშალა.

ოხ, ზოგჯერ რა შმაგი, განუკითხველი და ზოგჯერ კი რა მიუწვდომელი და ამაყია ხალხი!!...

VI

გავიდა რამდენიმე ხანი. წმინდა-წყლის უცხოელთა უმსგავსობისა, მცონარეობისა და სიბრიყვისა გამო, რეაქცია თან და თან გაძლიერდა. დროებით გამარჯვებულმა მოხელეობამ ძალა მოიკრიბა და მთელი თავისის სიერაგით რუსეთში უფრო გაღვიძებულ განაპირა ქვეყნებს მიესია. საქართველოც ჯარებითა და დამსჯელი რაზმებით აივსო. სოფლის მყრალი მამასახლისიც კი ლამის გუბერნატორად გადაიქცა.

სოფელს უმიზოდაც გაჯახირებული ცხოვრება უარესად გაუმწარდა და უკან დაიხია, ენაზე იკბინა... რაზმელებმა იარაღი დაჰყარეს და ბევრმა ახალმა ბატონთაგანმა სამშვიდობოს მიაშურა, რადგანაც სოფლად თავისიანებისა სცხვენოდათ და გარეთ კიდევ პოლიცია სდევნიდათ, როგორც „მებრძოლებს“. ბილა და ბღვერია აჩრდილებივით დახეტიალებდნენ სოფლიდან სოფლად და ნაცემი კატებივით ათასში ერთხელ თუ წამოიკნავლებდნენ ხოლმე: ხალხისაგან ძველებური ღირსება ჩამოერთვათ, ნიკას თავ გამოდებამ ცოცხლივ დამარხა იგინი და მარტო ნიკასადმი შურის-ძიება-ღა ასულდგმულებდათ.

მხოლოდ ერთად ერთი ნიკა არც არავის ემალებოდა და არც გულს იტეხდა. იგი კარგად ხედავდა, რომ ხალხი კვლავ ემზადებოდა ერთობისათვის: უფრო შეგნებით, უფრო მტკიცე და სწორის ნაბიჯით...

ზაფხულის მიწურული იყო. მზე უკვე მოჰფარებოდა ნაცარ-გორის მთას **და** კავკასიონიდან წამონაბერი სიო გახურებულ დედა-მიწას შუბლს უგრილებდა. ბინდ-ბუნდი ფეხ აკრეფით ეპარებოდა სოფელ ვაშლოვანს, თუმცა ირგვლივ ჯერ კიდევ ყველაფერი ნათლადა სჩანდა. გაჭრილი ყანების ნაწვერლები, ახლად გაჭეხილი ახოები და გრუზა ბუჩქნარები ფერად არშიად შემოვლებოდა ლამაზად ტანაყრილ, მობიბინე სიმინდებს. დასავლეთით,—შორს,—ცის ტატნობზე, ბამბის ქულასავით გადაპენტილი ღრუბლები საოცნებოთ დარაზმულიყვნენ: ერთი მეორეს ჩაჰკონებოდა და ხელთ-უქმნელის კოშკივით გადმოჰყურებდა მთის კალთებზე გაშენებულ სოფლებს. აღმოსავლეთით-კი—ტყით დაფენილი მთა-გორაკები უკვე ჩამუქებულიყვნენ, ჩაშავებულიყვნენ და თითქოს დარაჯობა მოსწყენიათო, სთვლემდნენ.

სოფელი ვაშლოვანი გაშენებულია ვიწრო ხეობაში. მარჯვნივ და მარცხნივ არც თუ მაღალი მთა-გრეხილები ასდევს, მაგრამ რაკი მზე ჩაესვენება ხოლმე, მთელი ეს ხეობა დიდებულ ჩარჩოში ჩასმულ დიდებულ და საარაკო სურათს ემსგავსება.

უმზერთ ამ ტურფა ბუნებას და გენატრებათ უკვდავება: გინდათ

ქიზიყს მხოლოდ ზაფხულობით დაეტუობა ხოდმე. კამაც ოცხდებელი ედფერი. მაშინ არის, რომ მრავალი ახალგაზრდობა და სტუდენტობა გაფანტება ხოდმე ახლო-მახლო სოფლებში და უოველი მოთვანი სცდილობს რაიმე სარგებლობა მოუტანოს კულტურულად ჩამორჩენილს ქიზიყს: იმართება წარმოდგენები და იხსნება ბიბლიოთეკები. ასეთი მაგალითები მოჭნდა ანაგაში, ფედისციხეში, ჯუკანში და ქვემო-მაჩხანში.

დადგება თუ არა ენკენისთვის ნახევარი, ქიზიყი თითქოს ძილს მიეცემა ხოდმე კულტურულ მუშაობის მხრივ. რადგან მოსწყვდენი ფეხვ ქალაქებისკენ მიეჩქარებიან და მდედელ მასწავლებელნიც ფრთებს ნამოგზურინ ხოდმე. ადარ იზიდავთ მათ საქმე „სუფის კანწმენდისა“ და კიეძახიან: მარტო ხელნი ვერას კეთდებიოთ!. მხოლოდ მარნებიდან მოისმის მაჯრით გამოთვრალთა სიმღერა—მრავალჯამიერი.

უფედას მოეხსენება რომ სოფელ ქვემო-მაჩხანში კოდა ერისთავისა და დიმიტრი მაჩხანელის მეცადინეობით აშენდა მშვენიერი თეატრი, იმართებოდა წარმოდგენები. მიიწვევდნენ ხოდმე ბირველ ხარისხოვან მსახიობთ, მაგრამ დღეს დაუდევრობის გამო, ეს თეატრი მხოლოდ ბოსელს და ჭკვეს. დანგრეულია სათამაშო სცენა, ახდილია ჭერი და ცალი კედელიც ლეკ ლეზე გადმოიგრეგა.

ისიც მოგეხსენებათ, რომ ამავე სოფელში შესამოცე წლის მოსწავლე ახალგაზრდებმა, იმავე დიმიტრი მაჩხანელის თაოსნობით, დაარსეს ბიბლიოთეკა-სამკითხველო. შეიძინეს მრავალი ძვირფასი და მშვენიერი წიგნი, მაგრამ სად გაჭქრა? ადარ არის შენობა და წიგნები კი თაგვებს დარჩენიათ გამოსასრავად.

ამას წინად მოხდა კრება ამ ბიბლიოთეკისა და თეატრის საქმის შესახებ. აირჩიეს კამეგობის წევრები და დაავალეს თავადური ადგილნი თეატრსა და ბიბლიოთეკას; გამოსახონ რაიმე საშველება, რომ მატერიალურად უზრუნველ-ყონ. ეს კარგი და პატიოსანი, მაგრამ განა ერთხელ და ორჯელ აურჩევიათ კამეგობის წევრნი, რომ არაფერი გაუკეთებიათ? კიოგდის ხანი, გრძნობა საქმის სიუყვარულისა ჩანელ-

---

ლებ და კამეგობის წევრნიც სადათის ძილს მიეცემიან. „ასე ეოფილა, დიახ, ეოფილა და კიდეგ ბევრჯერ განმეორდება“. საკვირველ სხვა ზღმები მიიდინ, რომ თეატრი და ბიბლიოთეკა კვლავ ფეხზე დადგეს.

ჯერ საქართველოს სხვა კუთხეებში ბამი ბეშიც კი არ იეო რომ ქ. მაჩხანელმა შესძრა მთელი ქიზიყის ახალგაზრდობა, დაარსა საკითხველო და თეატრი და ნუ თუ ისე წაიშალოს ეს ეოფილეგე, რომ ნასახიც ადარ დარჩეს?

კამეგობის ერთ ერთმა წევრმა, სახელდობრ ა. ნადირაძემ, ბირადად მე გამიმეორა აზრი კეთილი და თუ კი იგი სინირულეში მოიეგენეს, მას არაფერი ემჯობინება. ეოფილა წეარო, რომდის საშუალებითაც შეიძლება აშენდეს ახალი შენობა თეატრისა და ბიბლიოთეკისა დიმიტრი მაჩხანელის სახელობაზე.

დიდი მოწადინებულნი არიან ამ საქმის ადასრულებლად და მოამზადი გვაწვენებს, რით დაგვირგვინდება და რა ფეხს გამოიჩენენ.

რაკი დიმიტრი მაჩხანელზე ზემოთ ვსთქვი ორიოდე სიტეეა, არ შეიძლიან ბატარა შენიშვნაც არ დაეამატო.

სოფელმა უწეის, რა გულწრფელი მოდგეწე და ერთგული შეშაკი იეო ქ. მაჩხანელი, მაგრამ მისი ნაწერები დღემდე დაუსტამბავია და არც არავინ ჭფიქრობს ერთად თავი მოეუარონ მის მოთხრობებს, დეკსებს, ბოეემებს და ერთ მშვენიერ ტომად გამოსცეს. კარეშეს თუ ხელი ვერ მიეწვდენია შეუძლებლობისა გამო, მას ნათესავებს ხომ შესწეგო ქონებაზ? თვით მისი ძმა ვ. ნადირაძე კარგად შეძლებულია და ბევრი არაფერი დეხარჯება, რომ ეს კეთილი და სასახელო საქმე თავს იდგას და თვითვეშოეეანოს სისრულეში.

ქუნქლა.

—

თიანეთი. ბუნებას აქ ეოვედის ფეარი დამზად მოეწეია: მშვენიერი წეარეები, კარგი ჰაერი, ტეეებით შემოსილი მთები, ათასფერად მორთული მინდვრები, შუა სოფელზე მომდინარე ალაზანი და სხვა. სამაგიეროდ, აქაურები მეტად გულ ცივნი და დაუდევრები არიან. არავითარ კულტურულ კართობას აქ ვერ ედირსებით. მაეადი ზაფხული თითქმის ისე გავიდა, რომ ერთხელ არა ეოფილა არც წარმოდგენა,

---

არც დიტერატურული დიდა და არც სადმო.

ეგეადა თავისათვის დადიოდა, ეგეადას თავისი წრე შეეადგინა და ერთმანეთს ჭირიანებიეით კურბოდნენ.

ამ ზაფხულს ერთად ერთი ბეში კასართობი იეო სამკითხველო, რომელიც კვირაში სამ დღეს არის დია, ისიც ორის საათით სადამოთი. ამ სამკითხველოს მოსდის ოთხი გაზეთი: „სახალხო გაზეთი“, „კვეკეზი“, „ნოვაია რეჩი“ და „ბირჟეკია ვედომოსტი“. ნეტა მაცოდინა, ვისთვის უნდათ ამდენი რუსული გაზეთები რადგანაც სამკითხველოში მარტო ქართველები შედიან. ერთი ქართული გაზეთი კი არა ჭეოფნიათ? ამ სამკითხველოში წიგნებაც ძალიან ცოტაა და რაც არის, ისიც სრული არ არის. ზოგს თავი აკლია, ზოგს ბოლო და ზოგსაც შუა ნაწილი. როგორც კეთეგე, სამკითხველო არა ეოფილა დარბაი და მიკვირს თიანელები რატომ ჯეროვან ეურადღებას არ აქცეგენ გონების ამ ტაძარს.

ნემო.

—

სოფ. კუხი (იმერეთი). ამ უკანასკნელ ხანებში სოფ. კუხში წვრილი ქურდ-ბაცაცობა ძალიერ გახშირდა. ეპარავენ შინაურ საქონელს, ნიეთებს და სხვა. ამ სოფელში ერთ საზიზღრობასაც მოუკიდია ფეხი. ეს არის ეანის ეაჭრა. უჭრიან ერთმანეთს ეანას და მით დუპაეენ ერთმანეთის ქონებას. ა.

—

ხონი. ადგილობრივ სამოქალაქო სასწავლებლის გამგე ბ-ნი სერგო მაღალაძე ამ ზაფხულში საკარაკოდ იეო. მის აქ არ ეოფნის დროს გუქურდავთ მთი ბინა. ქურდებს გუტანიათ 500 მანეთამდე დირებული ნიეთება.

წ. კ. საზოგადოების ადგილობრივმა განეოფილებამ 22 აგვისტოს განსვენებულის ნ. მ. გაბუნია-ცაკარლის სუდის მოსახსენებლად გადაიხადა პანაშვიდი. —სი.

უცხოეთი

საერთაშორისო სოციალისტური კონგრესი კოპენჰაგენში.

მეფის სასახლიდან ცოტა მოშორებით, ძვირფას არისტოკრატიულ შენობათა შორის, აღმართულია „მუსიკის სასახლე“. ამ სასახლეში, 15 აგვისტოს, საერთაშორისო სოციალისტურ მერვე კონგრესის სხდომები დაიწყო. დილის, ადრე მთელი შენობა წითელი ქსოვილებით მორთეს და წითელი დროშები გამოფინეს. სასახლის კიბესთან, ქუჩაზე დგანან მუშები და ცნობის მოყვარეობით ჩასჩერებიან თვალებში სხვა და სხვა ქვეყნებიდან მოსულ სოციალისტ-დელეგატებს. სასახლის ეზოში იკრიბებიან მომღერალთა ფერეენების წევრი მუშები, რომელთაც განსაკუთრებული თეთრი ნიშნები აქვთ ქუდებზე. 10 საათზე მთელი დარბაზი ხალხით გაიქედა. დარბაზში ამართულია სამი წითელი ტრიბუნა. დამსწრეთა უმრავლესობა მამაკაცებია. მარტო დელეგატი 1,000-მდეა. მათ შორის ბევრი სოციალიზმისათვის ბრძოლაში გაჭაღარავებულია, ბევრსაც სიმართლისათვის დევნის მძიმე ბეჭედი აზის.

დარბაზში გამართულია თეთრ ქაღალდ გადაფარებული გრძელი და ვიწრო მაგიდები. მაგიდების გარშემო თავი მოუყრიათ კონგრესის წევრებს და საუბრობენ. დარბაზის აქეთ იქით მხარეზე მოწყობილია განსაკუთრებული ადგილები სოციალისტური პრესის წარმომადგენელთათვის, რომელნიც 100-ზე მეტი მოსულა სხვა და სხვა ქვეყნებიდან. გარეშე მაყურებელთათვის დათმობილი ადგილებიც ხალხითაა გაჭედილი.

სცენაზე თან და თან გროვდება მომღერალთა გუნდი 500 მუშისაგან შემდგარი. მომღერლებს საკუთარი ორკესტრი აქვთ.

კონგრესის გახსნისთვის საგანგებოდ დაუწერიათ— „კანტატა“, რომელიც მიუძღვნიათ სოციალისტური დიდ სახელმწიფოთათვის: გერმანიისა, ინგლისისა, საფრანგეთისა, ავსტრო-უნგრეთისა და რუსეთისათვის. „კანტატა“ საუცხოვო, სმენის დამატკბობელი საკალობელია. ამ საგალობელში თავმოყრილია სხვა და სხ. ქვეყნების ეროვნული მოტივები. ერთ ადგილას ის მსმენელს მოაგონებს მარსელიოზის აღმაფრთოვანებელ ჰანგებს, მეორე ადგილან მოისმის სვედიანი მოტივი რუსული „ვარშავიანკასი“ და ასე ბოლომდის. „კანტატა“ თავდება ინტერნაციონალის

ნასი სულს აუმაღლებდნენ დღევანდელ დღის სიცხადიდ დანაღვლიანებულ ნიკას; ცოტა კიდევ და... საოცნებო ალერსი და დაუსრულებელი ღუღუნი თინას პირველის, ჯერ კიდევ უმწიკვლო სიყვარულისა, გულს უპოვნიდა უჯეროდ სევდა-მოსილ ნიკას, ხოლო ფეხ ჩაუდრეკელი ფუს-ფუსი ბებერი მელანოსი კვლავ საბრძოლველად გაამხნევებდა მას, მაგრამ გამოსცდა თუ არა მთის ფერდობზე აქეჩრებულ წვრილმალას, იგრიალა ვიღაცას თოფმა და ნიკა უსულოდ პირქვე დაეცა: ეუხთალი კაცის მუხთალმა ტყვიამ ზურგი შეუნგრია და ქვეყნის მოსიყვარულე გული შუაზე გაუგლიჯა!

გლოვის ზარად მოედო მთელ ხეობას ნიკას მოკვლის ამბავი. ჭკუიდან გადავარდნილი ბებერი მელანოთმა-გაშლილი და ფეხ შიშველა მთელ სოფელს უვლიდა და ცრემლ გამშრალი თავში ცემითა და ბღუილით ყველა შესთხოვდა.

— მომეცით ჩემი ნიკა, მომეცითო!

მელანოს ცოდვით დაწვარი სოფელი-კი ცრემლად იღვრებოდა.

თინა ლიახვაში თავს ირჩობდა, მაგრამ დროზე მიუსწრეს და გადაარჩინეს- ნიკას დასაფლავების დღეს უგონოთ იწვა ლოგინში.

მიელმა ხეობამ ღირსეულად დაიტირა უდროოდ მოწყვეტილი ყვავილი გაღვიძებულის სამშობლოისა.

ახალ ბატონთაგან დასაფლავებას არავინ დასწრებია. ალბათ ხალხის შურის-ძიებისა თუ ეშინოდათ.

მაინც რომელმა მათგანმა მოჰკლა ნიკა?

ბილამ? ბღვერიამ?

დანამდვილებით ვერავინ იტყვის...

მაგრამ... განა სულ ერთი არ რის?..

ია ეკალაძე.

იანვარი 1908 წ.

გამამხნევებელი ჰანგებით, რომელსაც კონგრესის აღფრთოვანებული დელეგატები ფეხზე მდგომი ისმენენ. პროგრამის მუსიკალური ნაწილი დასრულდა. სცენას იჭერენ საერთაშორისო სოციალისტურ ბიუროს წევრები ემილ ვანდერველდის თავმჯდომარეობით.

პირველ სიტყვას ამბობს დანიის სოციალ-დემოკრატიულ პარტიის წარმომადგენელი. ის ანგარიშს იძლევა დანიის ს.-დ. პარტიის მოღვაწეობის შესახებ. დანიის სოციალ-დემოკრატებს დიდი შრომის უნარი და უსაზღვრო ენერგია გამოუჩენიათ სოციალიზმისათვის ბრძოლაში. დანიაში ირიცხება 2 ნახევარ მილიონი მცხოვრები. იქ მრეწველობა სუსტად არის განვითარებული, მცხოვრებთა უმრავლესობა წვრილ მესაკუთრეთაგან შესდგება. დანიაში სოციალისტური პარტია აღორძინდა მე-70 წლებიდან. რამოდენიმე ხნის განმავლობაში დანიის მთავრობა სასტიკად სდევნიდა სოციალისტებს. დევნის შესუსტების შემდეგ სოციალისტებმა ცხარე აგიტაცია გამართეს დანიაში, რომ ფოლკეტინგში (ქვედა პალატაა დანიაში) საკუთარი კანდიდატები გაეყვანათ. 1878 წელს სოციალისტური პარტია პირველად გამოვიდა არჩევნებზე საკუთარი კანდიდატებით და მხოლოდ 767 ხმის შეგროვება მოახერხა, რაიცა, რასაკვირველია, მას—შეძლებას არ აძლევდა თუნდა ერთი წარმომადგენელი მაინც გაეყვანა ფოლკეტინგში. 1909 წ. არჩევნებზე სოციალისტურმა პარტიამ მიიღო 100,000 ხმა (ე. ი. 1/5 ყველა ხმების) და 114 ადგილიდან პარლამენტში 24 მოიპოვა. დანიის სოციალისტები უფრო მეტის ენერგიით მაგრდებოდენ კოპენჰაგენის მუნიციპალურ მათველობაში. 1893 წ. კოპენჰაგენის მუნიციპალურ საბჭოში არჩეულ იქნა 2 სოციალდემოკრატი. 1909 წ. მომხდარ არჩევნებზე სოც-დემოკრატიულმა პარტიამ კოპენჰაგენის ქალაქის თვითმართველობაში გაიყვანა 20 წარმომადგენელი. ქალაქის თვითმართველობაში სულ 42 ადგილია. თუ სოციალ-დემოკრატების 20 ხმას მივუმატებთ 5 რადიკალის ხმასაც, მაშინ ქალაქის თვითმართველობაში აბსოლიუტური უმრავლესობა სოციალისტების მხარეზეა. ეს გამარჯვება მით უფრო საგულისხმიერია, რომ ქ. კოპენჰაგენში თავმოყრილი დანიის მცხოვრებთა 1/5. დემოკრატიული საარჩევნო კანონები, რომელნიც ამ ქამათ ცხოვრებაში არიან გატარებული, იმედებს აძლევს ს.-დ. პარტიას უფრო ბრწყინვალე გამარჯვებისას მომავალში.

მეორე სიტყვა წარმოსთქვა საერთაშორისო სოციალისტურ ბიუროს თავმჯდ. ვანდერველდემ. თავის ლაპარაკში, მოხდენილ სიტყვაში დაახასიათა სოციალისტური მოძრაობის განვითარება სხვა-და-სხვა ქვეყნებში, როგორც ვანდერველდის მოხსენებიდან სჩანს, „ევანასკენელ არჩევნებზე სხვა-და-სხვა ქვეყნის სოციალისტებს შეუკრებიათ 8,110,000 სოციალისტური ხმა. ცხადია, ეს ციფრი გაცილებით მეტი იქნება, რომ ევროპის დღევანდელ სახელმწიფოებში დამახინჯებული საარჩევნო წესები არ არსებობდეს.

ნაშუადღევის 4 საათზე დანიშნული იყო დემონსტრაცია. ცალკე სოციალისტ დელეგატთა სიტყვით, ასეთი მწყობრი და მრავალრიცხოვანი დემონსტრაცია ძალიან ძვირი მოვლენაა მსოფლიოს ისტორიაში. ურიცხვი მრავალ-ფეროვანი დროშებით მოიფინა ქუჩა იმ სასახლის წინ, სადაც კონგრესის სხდომები იმართება. სჭარბობდა წითელი ფერის დროშები, რომელნიც საამოდ ფრიალობდნენ ზეცის ბრწყინვალე სხივებზე. ურიცხვი თავები მღელავ ზღვასავით ირხეოდნენ. სრულ ოთხ საათზე მოისმა ზარაზანების გრიალი. ზარბაზანი სამჯერ გაისროლეს. ეს ნიშანი იყო, პროცესიის დაწყებისა. ზარბაზნების გრიალს ბანი მისცეს მომღერალთა გუნდებმა, რომელნიც დემონსტრაციის პირველ რიგებში ჩამწკრივებულიყვნენ. ჰაერში გაისმა ინტერნაციონალის მწყობრი გუგუნი. ეს მომენტი იმდენად ძლიერი, აღმაფრთოვანებელი და წარმტაცი იყო, რომ მისი სავსებით აღწერა შეუწყნარებელია. ამ ძლიერ შთაბეჭდილების ძალა მხოლოდ დამსწრეს შეეძლო სავსებით განეცადა...

მწყობრი და ნელი ნაბიჯით გაემართა დემონსტრაცია კაპენჰაგენის ფართე ქუჩებზე. პროცესიას წინ ინტერნაციონალის საბანერეთელა ოთხი დროშა მიუძღოდა, რომლებზედაც შესაფერისი წარწერები იყო. დროშების მახლობლად მუშებისაგან გაკეთებულ წრეში იდგნენ სოციალისტური კონგრესის დელეგატები. ქვა-ფენილები, ფანჯრები, ბაღები, აივნები და ზოგან სახლების სახურავები მთლათ მაყურებლებით იყო გაჭედილი. კონგრესის დელეგატებს უკან მიჰყვებოდნენ პოლიტიკური კლუბების და მუშათა კავშირების დროშები.

პროცესიაში დაახლოვებით მონაწილეობას იღებდა 30,000 კაცი. რამდენადაც პროცესი ქალაქის განაპირა უბნებს უახლოვდებოდა, სადაც მუშები სცხოვრობენ, იმდენად მაყურებელთა აღფრთოვანება თანდათან მატულობდა. განაპირა უბნების მცხოვრებნი შეუწყვეტლ „გაუმარჯოს“ ძახილით ეგებებოდნენ დემონსტრანტებს.

პროცესიის შემდეგ სედერმარკენში გაიმართა მიტინგი, რომელზედაც თავი მოიყარა 100,000 კაცმა. ორატორები ოთხ ტრიბუნად ლაპარაკობდნენ. განსაკუთრებული ყურადღება დაიმსახურეს მოხდენილათ წარმოთქმული სიტყვებით აღლერმა, კეირ-გარდმა, ჟორესმა და პლეხანოვმა. მიტინგი შუადამემდე გაგრძელდა, რის შემდეგაც დემონსტრანტები მარსელიოზის მღერით დაიშალნენ და თავიანთ ბინებზე წავიდწამოვიდნენ. (უ. რ.).

მოკლე შეტყობინება.

გაზეთ „შინაური საქმეების“ შინაურ საქმეებისა გამო.

მესამე წელიწადია, რაც ქუთაისში გამოდის ყოველ-კვირეული სასულიერო გაზეთი „შინაური საქმეები“ და 15 აგვისტოს. . კიდევ გამოვიდა № 26. თუმცა ბედკრულ გაზეთის დროზე გამოსვლა არავის შეტყობია გონება-ზნეობის განვითარების მხრივ და არც მისი შეჩერება-წაბორძიკება შეუმჩნევია მკითხველ საზოგადოებას, მაგრამ რედაქცია მეთაურ წერილში დიდის მწუხარებით აუწყებს ნათესავებ-მეგობრებს, რომ „ეს თვე ნახევარია, რაც გამოცემა შეჩერებულია“. არ კეგონოთ კი, რომ ადმინისტრაციის გულის წყრომამ, ან მოსამართლის მართ-მსაჯულებამ შეაჩერა გამოცემა. საქმე სხვანაირად ყოფილა. „შეჩერებულია არა იმიტომ,—ამბობს რედაქცია,—რომ დავიღალეთ, მოგვწყინდა, ან მიმართულებას ვეძებლატეთ, არა. მიტომ (ორიოგრაფია რედაქციისაა) შეჩერდა, რომ არსებობის სახსარი შემოაკლდა. რედაქტორი მდიდარი არა ყავს, რომ თავის ხარჯით აწარმოვოს, ხელის-მომწერნი კი, რომლებიც სამასს ძლივს აღემატებიან, ნახევრობით ფულს არ გვიგზავნიან“...

უფულოდ კი, რასაკვირველია, არაფერი კეთდება ქვეყნად. მაგრამ რა მიზეზია, რომ გაზეთს „არსებობის სახსარი შემოაკლდა“, რომ „ხელის-მოწერნი სამასს ძლივს აღემატებიან“ და ისინიც „ნახევრობით ფულს არ გზავნიან“ თურმე? რედაქციის აზრით, ამ სამწუხარო მოვლენის უმახლობელესი მიზეზია „სამღვდელოების სიძაბუნე, დაქვეითება, დაზანტება, ყურ-მოთელილობა სარწმუნოებისადმი და თავის მოვალეობის შეუგნებლობა“, ხოლო ეს მიზეზი „უმეტეს შემთხვევაში სას. მართებლობის ბრალია“, რადგანაც „მართლებლობა გულ-გრილათ ჰკიდია (!?) თავის საქმეს, არ აქეზებს, არ ახალისებს სამღვდელოებას, არ სდევნის მცონარებს, არამედ წინააღმდეგ აჩინოვნიკებს და აწინაურებს იმათ, ვინც კაი ქამა იცის და კაი ძილი, ვინც არაფერს კითხულობს, არაფერს სწერს, არ ადევნებს თვალ-ყურს თანამედროვე ცხოვრების მიმდინარეობას, არ ქადაგობს, არ იღვწის სარწმუნოების განმტკიცებისა და ხალხში სინათლის შეტანისათვის“.

სამწუხაროა, მაგრამ სრული სიმართლეა ასეთი დახასიათება როგორც სამღვდელოებისა, ისე სას. მთავრობის ტაქტიკისა. თუ, ერთის მხრივ, ჩვენი სამღვდელოება მართლა ძლიერ დახურდავდა, განმაცხოველებელ-შემოქმედებითი მუშაობის უნარს დიდის ხნით გამოესალმა და დღეს მხოლოდ საკუთარი ცხოველური არსებობა აინტერესებს, მეორე მხრით „დამშვიდების“ პოლიტიკით გატაცებული მთავრობა უსიცოცხლო და „უვნებელ“ ელემენტის ჭეშმარიტი მეგობარია. მაგრამ ისიც სიმართლეა, რომ ამ ორმაგ ჭეშმარიტებას არა აქვს-რა საერთო. გაზ. „შინაურ საქმეების“ საფულე ყუთის დაცლილობასთან და ვერც ერთი ამ გარემოებათაგანი ვერა ხსნის, თუ რად შემოაკლდა გაზეთს არსებობის სახსარი. და ბევრიც რომ განგვიმარტონ, მაინც ვერ დაგვაჯერებენ, რადგანაც ა) ვერავითარი მთავრობა, ლიბერალური იქნება თუ დესპოტიური, ვერც ერთ მხარეში, სადაც კი განათლების ხსენება არის, ვერავის და, კერძოდ სამღვდელოებას, ვერ დაავალებს ჩვენს დროში თავისუფალ გაზეთის გამოწერას (თუ ოფიციალურ ორგანოდ არ აქცია ის) და მით უმეტეს წაკითხვას და, ბ) როგორც დღევანდელი სინამდვილე მოწმობს, ქართველ სამღვდელოებაზე უფრო დაძაბუნებულ-დაქვეითებულ წრეებს ეინტერესებათ დღეს საზოგადო საკითხები და საცხოვრებისო რამესი წაკითხვა და იგივე სამღვდელოება, რომელსაც თურმე ზურგი შეუქცევია „შინაურ საქმეებისათვის“, ბეჯითად კითხულობს საერო ჟურნალ-გაზეთებს.

მაშასადამე, ჩემის აზრით „შინაურ საქმეების“ დღევანდელ უნუგეშო მდგომარეობის მიზეზი სხვაგან უნდა ვეძებოთ,—ე. ი. თვით გაზეთის შინაურ საქმეებში. ამ მხრივ ძლიერ საყურადღებოა, რაც წამოსცდა რედაქციას. „როგორც დარწმუნდებოდა მკითხველი საზოგადოება,—სწერს მოწინავე წერილის ავტორი,—ჩვენ (თუ ჩვენს?) გამოცემას არავითარი პარტიული, ან იწრო (თუ ვიწრო?) ნაციონალური მიმართულება არა აქვს“. გვჯერა ეს ჩვენის მხრით დაგუმატებთ; რომ „შინაურ საქმეებს“ არამც თუ ვიწრო ნაციონალური, სრულებით არავითარი ნაციონალური მიმართულებაც არა აქვს. თუ ეს თავის ქებაა, ცუდი თავის ქებაა; ხოლო თუ გამოფხიზლება და შეცდომის შეგნებაა, ძლიერ სასიხარულოა, რადგანაც შეგნებას გასწორების სურვილი მოსდევს. დროა შეიგნოს „შინაურ საქმეების“ რედაქციამ, რომ ქართველ სამღვდელოებას, ვისთვისაც ის თავს იტკივებს, ესაჭიროება სწორედ ნაციონალურ მიმართულების სასულიერო ორგანო, ნამდვილად ეროვნული და წმინდა ეროვნული. სწორედ ეს ხასიათი აკლია დღეს „შინაურ საქმეებს“ და მხოლოდ ამ მიზეზით ვერ იკიდებს ის ფეხს ქართველ სამღვდელოებაში, რომელიც რაც უნდა არივ-დარიო, დაქსაქსო და დაკუწო, მაინც ქართველია, ქართველურის ეროვნულ ცხოვრებით ცხოვრობს და ქართულად აზროვნებს თუნდაც იმიტომ, რომ ზოგი ქირი მარგებელია და მით უმეტეს ნაწილისთვის უცხო ხილია ის პოლიტიკანური შკოლა, რომელიც ეროვნულ ელფერს სამუდამოდ უკარგავს ჩვენს „ნასწავლ“ ახალთაობას და ეროვნულად ამახინჯებს მას. დღევანდელს პირობებში ქართველი სამღვდელოება ვერ შეჰქმნის იმაზე მდიდარ საღვთისმეტყველო თუ ერთობ სასულიერო ლიტერატურას, რაც რუსეთში და რასაც მას ნება-უნებლივ აკითხებენ. მაშასადამე, რუსეთის საღვთისმეტყველო თუ სასულიერო მწერლობის მსგავსი, მის ყალიბზე გამოქნილი და მხოლოდ ქართულ სიტყვა-ასოებით დასტამბული სასულიერო გაზეთი ჩვენში ვერც გავრცელდება და ვერც სამსახურს გაუწევს სამღვდელოებას. ქართველ სამღვდელო პირს, რომელსაც მოჯარბებულია აქვს რუსეთის სასულიერო ჟურნალ-გაზეთების ზოგადი აზრები, ესაჭიროება ნამდვილი ქართული, ქართულ მიმართულების და ეროვნულ ეკკლესიის ბედ-ილბალის გამომრკვევი ორგანო და რომელი გამომცემელიც ასეთ ორგანოს ვერ შეჰქმნის, ვერც ზნეობრივ პატივცემას და ქონებრივ დახმარებას მოითხოვს ქართველ სამღვდელოებისაგან.

ავიღოთ, მაგალითად, იმავე ნომერში დასტამბული აბდა-უბდა ონოფრე მწერისა „ორიოდე სიტყვა მონაზონის შესახებ“ (გვ. 10—12), რომელიც ვითომ პასუხიც არის „განდეგილის“ ბრალმდებელის ვლ. ბაქრაძის სიტყვისა, თითქოს საკითხის მეცნიერული ნარკვევიც არის, ვითომც მორწმუნე ადამიანის გულახდილი აღსარებაცაა და ნამდვილად კი უთავბოლოდ ამოკრეფილია „სტრანნიკი“, „ბაღოსლოვსკი ვესტნიკი“, „ხრისტიანსკოე ჩტენიე“ და სხვა ჩვეულებრივ წიგნაკებიდან, რომელნიც უექველია ონოფრე მწერზე ადრე წაეკითხა ქართველ სამღვდელოების უმეტესობამ მაინც. ასეთ წერილებს შეიძლება ადგილი მიეცეს უცხო ენების გამოცემებში, რომ უცხოელებმა გაიცნონ რუსეთის მწერლობის აზრი მონაზნობის შესახებ, მაგრამ სრულებით მეტია ქართველ სამღვდელოებისთვის, რომელსაც უკვე მიბეზრდა რუსულ სასულიერო ჟურნალ-გაზეთების ზოგადი აზრები, რომელსაც მას უჩიჩინებენ შკოლიდან კუბომდის. ან კიდევ სასაციროა, მეტი რომ არ ვთქვათ, მკითხველი გაბიდო თანაზიარი „მარტვილელი მღვდლის“ ვაკრულ აღტაცებისა, რომ ეპისკოპოსმა მარტვილში „წისქვილი მონასტრისა, რომლითაც, ვინ იცის, რამდენი კერძო პირი სარგებლობდა, ჩამოართვა ყველას, გააკეთა სამუდამოთ და მიუკინა მონასტრის ბერებს საკმელათ“ (?!?).

არ არის გასაკვირველი, რომ არსებობის სახსარს მოკლებული იყოს ყოველკვირეული გაზეთი, სადაც ყოველი სტრიქონი ძვირფასი უნდა იყოს და მართლა საქმეს უნდა ხმარდებოდეს და რომელშიაც საქმის ნაცვლად ასეთ ლათაიებს ათავსებენ. ცხადია, რომ გაზეთ „შინაურ საქმეების“ უნუგეშო მდგომარეობის მიზეზი მისივე შინაურ საქმეებს არეკ-დარევა, გამიურკვეველობა, უპრინციპობა, გარკვეულ პროგრამის უქონლობა, გარეშეთა მიბაძვა და შინაურების დავიწყებაა და არა ქართველ სამღვდელოების დაქვეითება. ქართველ სამღვდელოება არამც თუ დაქვეითდა, ძლიერ და ძლიერ დაქვეითდა, მაგრამ ამითი ყველა გამომცემლის თუ ვაჭრის უთიობა და უნიქობა როდი აიხსნება!

ახელი.

P. S. „შინაურ საქმეების“ რედაქცია აცხადებს, რომ ხელის მოწერა მიიღება სხვათა შორის „თბილისში, გამომცემელთან სომხის ბაზარში“. მორჩა და გათავდა. არც სახლი და არც ნომერი. ამ დღეებში ერთმა მღვდელმა, რომელსაც ალბად გული დაეწვა რედაქციის ტირილზე, კარგა ხანი ეძება გამომცემელი, გაზეთი გამოეწერა, მაგრამ ვერს იპოვა და თავი დაანება, რადგანაც ფოსტაში რამოდენიმე საათით სადგომად არ ეცალა. ესეც რედაქციის უნიკობის ნაკოფია, რომ დაწერილებითი ადრესი ვერ დაუწერია. ხშირად რტიშევის ქუჩაზედ ბეჭერნატორის კანცელარიას ვერ პოულობენ ჩამოსულები და აბა სომხის ბაზარში უნდოროდ და უკზოუკვალოდ როგორ უნდა იპოვნინ ბაწაწინა გაზეთის ვიღაცა გამოჩენელი. მოდი და ამ მღვდელს დაემდურე. რომ არ გამოიწერა გაზეთი.

ახელი.

განცხადებანი

ექიმი ი. ს. ხუნდაძე დაბრუნდა ქუთაისში

იღებს შინაგ., ქალ., ბავ. და ხიფილ. ავადმყოფებს. დილით 9—11 ს., საღამოთი 6—7 საათ. ფოთხმაბათიან-ოთ ოარიბებს ეფასოდ იღებს. (ნ.—172

დოქტ. ნავასარდიანის

ეუფლელ დღე. კერძებს გარდ. დაარსებულია 1880 წელს.

(ვორონცოვის ძველის პირდაპირ)

დ ი ლ ი თ:

ბ. ა. ნავასარდიანი: 11—12 ს. ქირურგიული, ვენერიული (სიფილ.) ავად.

ე. მ. ჩიქოვანი: 9½—10 ს. თვალისა, შინაგანი და ნერვებისა.

ზ. ი. ბაბანასოვი: 10—11 ს. საბავშვო, ქალებისა და ბავშვებისა.

ნ. ტ. მულინი: 10—12 ს. ყურისა, ცხვირისა და ყელისა.

მ. გ. ავეტისიანცი: 11—12 ს. კანისა, სიფილისი, ვენერ., სამ. და ქირურგ.

ა. მ. პუგინოვი: 12—1 ს. შინაგან. ბავშვებისა და ყვავილის აცრა.

ა. ბ. კარაბეტიანცი: 1—1½ ს. შინაგან. და საბავშვო.

ბ. გ. ავასაროვი: 1½—2 ს. შინაგ. და ბავშვთა ავად.

ს ა ღ ა მ ო თ ი:

ქალ. ექ. პ. ს. ზილბერშაცი: 6—6½ ს. საბებ., ქალ. და ბავშ. ავად.

ო. ვ. გეევსკაია-ენგელი: 6—6½ ს. საბებიო, ქალებისა და ბავშვებისა.

ი. ფ. მარციშევსკი: 6—7 ს. შინაგანი, ბავშვებისა და ყვავილის აცრა.

რჩევა 50 კაპ. ღარიბებს ეფასოდ, კონსულტაციები და ოპერაციები მეთანხმებით. სამკურნალოს დირექტორი

მედიც. დოქტორი **ბ. ა. ნავასარდიანი.**

მარტვილელებს მიმოსვლა

18 აპრილიდან 1910 წ.

საათები ნაჩვენებია ეფ ლიხის დროს მიხედვით, რომელიც ჰეტერბურგისაზე 58 წუთით წინაა.

ტფილისიდან გადის

ბათუმისკენ: N 1, სწრ.—საღ. 11 ს. 28 წ.
N 3, საფ-ს.—ღდ. 1 ს. 24 წ.
N 5, სამგზ.—საღ. 7 ს. 31 წ.

ბაქოსკენ: N 2, სწრაფ.—დილ. 8 ს. 15 წ.
N 4, საფ-ს.—საღ. 10 ს. 4 წ.
N 12, სამგზ.—ღდ. 2 ს. 38 წ.

ფოთ-ბოსკენ: სამგზ.—დილ. 8 ს. 28 წ.
სამგზავ.—ღდ. 3 ს. 36 წ.

ჯულფინსკენ: საფოსტო—ღამ. 12 ს. 22 წ.

ერევნისკენ: სამგზავრო—ღდ. 4 ს. 15 წ.

ტფილისში მოდის

ბათუმიდან: N 2, სწრ.—დილ. 7 ს. 25 წ.
N 4, საფ-ს.—საღ. 9 ს. 4 წ.
N 6, სამგზ.—დილ. 11 ს. 4 წ.

ბაქოდან: N 1, სწრფ.—საღამ. 10 ს. 36 წ.
N 3, საფოს.—ღდ. 12 ს. 24 წ.
N 1. სამგზ.—ადილ. 6 ს. 58 წ.

ფოთ-ბოდან: სამგზ.—დილ. 6 ს. 28 წ.
სამგზ.—საღამ. 8 ს. 08 წ.

ჯულფიდან: საფოსტ.—დილ. 6 ს. 8 წ.

ერევნიდან: სამგზავ.—ღდ. 6 ს. 33 წ.

საყმაწვილო სურათებიანი ჟურნალი

„ნაპაღული“

(წელიწადი მეექვსე)

1910 წლის პირველ იანვრიდან 1911 წლის პირველ იანვრამდე მიეცემა ხელის-მომწერლებს:

24 წიგნი მცირე წლოვანთათვის 12 წიგნი მოზრდილთათვის

გარდა ამისა მიეცემა პრემიად საბავშვო უნივერსიტეტი (საშეცნიერო-პოპულალური ბიბლიოთეკა ბავშვებისათვის). 1. „ცდუდამიწა და ბეჟიანი ვარსკვლავი“—ზღაპარი ევალდისა; 2. „მარჯნები“.—ზღაპარი ევალდისა; 3. „თოფმეტი“—ზღაპარი ევალდისა; 4. ქართული მხატვრული ანდაზები კეფიკეფზე.

ფასი ჟურნალისა: წლიურად ზუთი მანეთი, ნახევარი წლით ორივე გამოცემა—სამი მანეთი; სახლვარ-გარეშე: წლიურად—მეოთხე მანეთი; მეორე წლოვანთათვის 24 წიგნი—სამი მანეთი, მოზრდილთათვის 12 წიგნი—სამი მანეთი.

ხელის მოწერა მიიღება ტფილისში „ნაპაღულის“ რედაქციაში (გოლოვინის პროსპექტზე, 8. და წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოებაში ძველ ბაზარში თავად-აზნაურთა ქარვასლაში).

სამეურნეო ჟურნალი

მოსავალი

წელიწადი მეორე

მიიღება ხელის მოწერა 1910 წლისა თვის. ჟურნალი გამოვა იმავე პროგრამით. რედაქცია ჰპირდება თავის ხელის მომწერლებს **რჩეულ** მცენარეებს **საუკეთესო თესლის** გაგზავნას **უფასოდ.**

თუ შესძლებს რედაქცია, ჟურნალის ხელის მომწერლებს წლის დამლევს გაუგზავნის აგრეთვე **უფასოდ** თითო **წიგნს-ბროშურას** მეურნეობის რომელსამე დარგიდან.

რედაქციის მისამართი: Тифлисъ, Барятинская 5. Редакція „Мосавали“.

კატალოგები

ქ. შ. წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების წიგნის მაღაზიის. № 3.

I

სახალიერო მინაარსის წიგნები.

1. იოსელიანი გ. საღმოთო ისტორია ძველი და ახალი დაქ. მისა, სურათებით, ტფ. 1909 წ. 10 კ
2. მისივე ლოცვანი ტფ. 1910 წ 20 „
3. ძველი ათქმა, ზუთი წიგნი მოსესი ტფ. 1900 წ. . . . . 50 „
4. ფსალმუნი. ტფ. 1901 წ. . . 10 „
5. ახალი ათქმა. სახარება. საქმე მოციქულთა და ეპისტოლენი მოციქულთანი. ტფ. 1879 წ. . 40 „
6. სახარება.

II

მოთხრობები, ლექსები, პიესები.

7. აკაკის სახსოვრად. საიუბილეო კრებული. ტფ. 1908 წ. . . 40 „
8. ანდრეევი ლ. ადამიანის ცხოვრება. ტფ. 1907 წ. . . . 50 „
9. ბარათაშვილი ნ. ლექსები, „სოროპანის“ გამოცემა. ტფ. 1910 წ. 10 „
10. გვარამაძე ივ. თამრო ჰარამხანაშია. გურიის ცხოვრებიდან. ახალციხ. 1906 წ. . . . . 20 „
11. გლახაშვილი ს. წყურვილი. დრამა 3 მოქ. 4 სურ. ტფ. 1910 წ. 30 „
12. გიგაური. ლექსები. ქუთ. 1908 წ. 20 „
13. გიოტე, ფაუსტი. დრამატ. ჰოემა. ნათ. ჯ. მირიანიშვილისა. ტფ. 1909 წ. . . . . 1 მ. 25 „
14. დუტუ-მეგრელი. წიგნი I ლექსები. ტფ. 1909 წ. . . . . 70 „
15. ერისთავი გ. გაყრა, 4 მოქ. კომედია. გამოც. „სოროპანისა“. . 5 „
16. ვაჟაფშაველა. ცრემლები. 1909 წ. 50 „
17. ზღაპრები II, ქალთა წრის გამოცემა. . . . . 1 მ. 30 „
18. თუთაშვილი აღ. ქართული პიესები ტფ. 1909 წ. . . . . 20 „
19. იერეთელი ს. დამარცხებულნი. დრამა 5 მ. ტფ. 1908 წ. . . 30 „
20. მისივე [illegible] ინ. დრ. 5 მოქ. ტფ. 1909 წ. . . . . 20 „
21. Избранныя стихотворенія А. Церетели, съ предисловіемъ А. Хаханова. Моск. 1908 г. . . . 20
22. მიღლერი. დრამატ. თხზულებანი. გამ. „სოროპან-სა“. ტფ. 1909 წ. 50 „
23. ნიშად. კრებული. ტფ. 1909 წ. 15 „
24. ნათლულელი შ. შოთის დროს ამონაკვნესი. ლექსები. ტფ. 1908 წ. . . . . 3 „

ვ. ყიფიანის დრამა

სამეგრელოს მოთავარი ლევან

ისტორიული დრამა 5 მოქმედებად გამოცემა გაზ. „დროების“ რედაქციისა და კ. მესხიევისა.

ფასი ოქრი აბაზი

იყიდება „ხახ. გაზ.“ რედაქციაში და წერა-კითხვის საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში.

Приймається пэрэдплата на другэ півріччя 1910 року

НА УКРАІНСЬКУ

ПОЛІТИЧНУ, ЕКОНОМИЧНУ і ЛІТЕРАТУРНУ ГАЗЕТУ

„Р А Д А“

напрямок газэти нэпартійний демократично-поступовий

Особливу увагу Р А Д А звертає на місцеве життя провінції.

„Р А Д А“ має власних кореспондентів в Державній Думі, в Державній Раді, а також в політичних центрах Европи, у Львові Чернівцях і в усіх визначн. містах України по сей і по той бік кордону.

ПЕРЕДПЛАТНИКИ, що підписалися на газету на цілий рік и виплатили відразу або внкатят по частках цісорічну передплату (6 руб.), одержать Б Е З П Л А Т Н О „українсько-російський словник В. Дубровського під редакц. Ів. Стешенка. вид. „Час“ 1909 р., ц. 75 к. і брошюру Імператорської Академії наук: Объ Отмѣнѣ стѣсненій Малорусскаго печатн. слова“., а тако-ж З А Д О П Л А Т У 6 рублів можуть одержати Словник Української мови, зібраний Редакцією журнала „Кіевская Старина“, виданий у Київі в 1909 році під редакцією і з доповненнями Б. Грінченка, в 4-х великих томах, що продається по книгарнях за 8 руб. без пересилки (словник одержав від Рос. Акад. Наук премію ім. Костомарова).

Ціна „Р А Д І“ з приставкою і пересилкою въ Росії

на рік	на 11 м.	на 10 м.	на 9 м.	на 8 м.	на 7 м.	на 6 м.	на 5 м.	на 4 м.	на 3 м.	на 2 м.	на 1 м.
6 руб.	5.70	5.25	4.75	4.25	3.75	3.25	2.75	2.25	1.75	1.25	65

Передплата на 1/2 року 3 карб. 25 коп.

Ціна „Раді“ за кордон:

на рік 11 руб., (27 крон 94 гелери на австрійську валюту), на 1/2 року—5 р. 50 к., на 1/4 року—2 р. 75 к, на 1 міс—1 руб.

Коли закордонні читачі передплачують газету через почтамти, то платять за газету по ціні вста овленій для передплатників в Росії.

Передплата приймається тілько з 1-го числа кожного місяця.

Зміна адреси—30 коп., артистам—безплатно.

— (При зміні адреси—ТРЕБА ПОДАВАТИ разом з новою и СТАРУ). —

ПРОБНІ ЧИСЛА ВИСИЛАЮТЬСЯ ДАРОМ.

Адреса редакції і головної контори: у Київи, Вел.-Підвальна вул., д. 6, біля Золотих Воріт. Телефон 1458.

Редактор Вал. Галевич. Видавець Є. Чикаленко.

(3—3)